

Bella terra

BARCELONA

2'50 PTES.

SUMARI

	Pàgines		Pàgines
<i>Coberta</i> , dibuixada per Darius Vilas		<i>Cançó d'ametller</i> , per J. M. Casas de Muller	176
<i>Sant Jordi</i>	157	<i>Feliç l'enyorament</i> , per V. Gassol	177
<i>Els nuvis dels Tres Carbons</i> , per		<i>La moda: capells</i>	178 i 179
Marino Moretti.	158 i 159	<i>Miscel·lània estrangera</i>	180 i 181
<i>La moda: vestits</i>	160 i 161	<i>Hora romàntica</i> , per C. de Fortuny.	182 i 183
<i>Senyoreta Angels Ferrer</i>	162	<i>Modes de sempre i modes d'ara</i>	184
<i>Nens Jover de Dorda</i>	163	<i>Casaments distingits</i>	185
<i>Eleonora Duoc</i> , per Carles Capdevila	164 i 167	<i>Diades tradicionals</i>	186
<i>Les exposicions</i> , quadros de M. Pigem,		<i>Les carreres de cavalls</i>	187
Joan d'Ivori, F. Lasplassas i R. Benet	168 i 169	<i>Els esports</i>	188
<i>Abril</i> , per Blai	170	<i>L'actualitat literària</i>	189
<i>Col·loqui de tardor</i> , per C. Soldevila	171	<i>Els espectacles</i>	190 i 191
<i>Balls russos</i>	172 i 173	<i>Estrelles del cinema: Pola Negri</i>	192
<i>La casa de la Sra. I. Llorach</i>	174 i 175		

GRAVATS DE LA UNIO DE FOTOGRAVADORS

Corts Catalanes, 481

PERFUMERIA PARERA

Varon Dandy

LOCIO-EXTRACTE
AIGUA COLONIA
RHUM QUINA

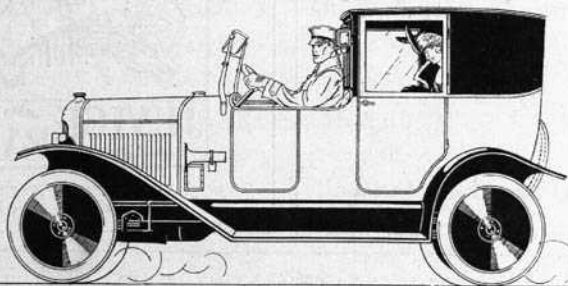
Per a Senyor

Senyora: la vostra Avia
viatjava dins una carrossa
de bon gust; conserveu
aquesta tradició esco-
llint per a les vostres
excursions un automòbil

10 HP.

CITROËN

Agents generals: "AUTOLOCOMOCIÓN, S. A."
Rambla de Catalunya, 90 - Telèfon: 422 G. - BARCELONA

ESTEVE RIERA

Confiter i Pastisser

Pn de luxe
RAMBLA DE CANALETES 9111.
TELÉFON A 2700.
CARRER DE MALLORCA 307 i 309:
TELÉFON .G. 2.

BARCELONA

RAMON SUNYER
'JOIER'

CORTS CATALANES, 643, ENTRESOL
BARCELONA

Cigars de l'Havana

Sempre frescos

De totes les marques

Carrer del Bruch, 9 (estanc)

DENTÍFRICS-POLVOS-ELIXIR

Diferents de tots els altres, els polvos són enterament solubles
X. ARAGÓ - Ronda de Sant Pere, 30

FARMACIA INTERNACIONAL del Doctor J. M. Rossell

Rambla del Centre, 17. — Teléfon 1828 A. — Servei permanent. — Centre d'específics estrangers

PERFUMERIA HIGIÈNICA.—Gran stock de productes de perfumeria de les millors marques: Houbicant, Coty, Guerlain, D'Orsay, La-
segne, Fontanis, Dorin, etc., rebuts directament de les cases productores.—Preus econòmics.

Gastrobiel Rossell, cura les enfermetats d'estómac i vies digestives.—Píldores del Doctor Rossell, infalibles contra la tos.

MAGATZEMS
MAISON ROYALE

SALSAS I ARGEMÍ

CARRER CUCURULLA, 9 (PLAÇA SANTA ANNA)

TELÈFON: NÚMERO 1022 A.

BARCELONA

Acabem de rebre un immens assortit de gèneres de novetat
de les millors cases de París i Londres en

SEDES, COTONS, LLANES

Inagurada amb sorollós èxit una Secció de gèneres de reclam
amb positius preus de regal.

Mateu Brujas i C.^a

Casa fundada el 1860

Sabadell

CADBURY

Exquisits
BOMBONS

King George
Prince of Wales
Royal Windsor
Almonds 'Dessert'

PRIMERES COMUNIONS

DEVOCIONARIS

BLANCS EN CEL·LULOIDE, PELL
I COBERTES SEDA, ETC.

RECORDATORIS
DE TOTES CLASSES
I PREUS
PORCEL·LANA, ONIX
ETC.

PIQUES
CRUCIFIXES
ROSARIS
MEDALLS

QUADROS
COMMEMORATIS
GRAVATS
ESTATUES
LLAPIDERS DE LUXE

PLOMES FONT
ECONÓMIQUES I DE
LES MILLORS
MARQUES

ESTOIGS DE DIBUIX
PAPERS DE CARTES
I TARGETERIA
DE LUXE

LLIBRERIA SUBIRANA

Portaferrissa, 14 ···· BARCELONA ···· Aparat, 203

G. HOMAR

CANUDA, 4

Mobles, - Làmpares - Decoració
Antiguitats

JAUME MERCADÉ

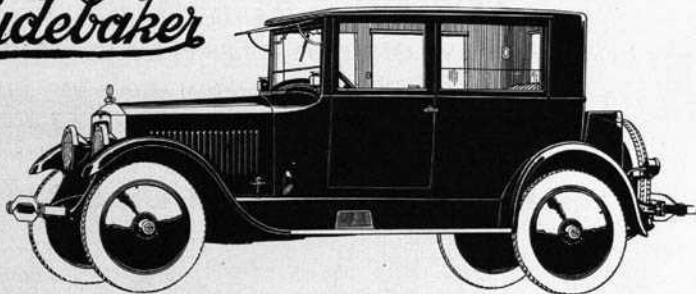
JOIER

BARCELONA

Passeig de Gràcia, 46

Telèfon A. 1373

Studebaker

L'AUTOMÒBIL PREFERIT

perquè... cap dona major satisfacció i tots
els de la seva reputació li doblen el preu.

Tres chassis i dotze models de carrosseries

Agents generals:

STEVENSON, ROMAGOSA I C^À
València, 295

SALÓ STUDEBAKER

I. PONS

Passeig de Gràcia, 54

ANTIGA CASA GABARRÓ

JOIES NOVES I D'OCASIO

Bonsuccès, 8 : BARCELONA

Delicioses barretes de xocolata amb llet i avellana

FRY

Croquetes de xocolata amb llet

ORFEBRERIA D'ART

La Casa MÉS RICAMENT ASSORTIDA i de MÉS BONGUST de Barcelona
PORTAFERRISSA, 4 - AVINYÓ, 3

JAUME SALES I BALMES

Fàbrica i oficines: Enna, 100-104

Fàbrica de Capells de Senyora
i articles per a confeccionar-los

Manuel de la Cruz

Cardenal Casañas, 19 - Telèfon 4136

FÀBRICA DE XOCOLATA - CAFÈS : TES : SUCRES : BOMBONS

VIDUA DE M. GARRIGA

Carme, 3 - Barcelona

MOBLES **BUSQUETS** DECORACIÓ
PASSEIG DE GRACIA, 36 BARCELONA

JOSEP SAULEDA

FABRICA DE LONES, LONETES I TELES PER A ESPARDENYES

Sant Pol de Mar (Barcelona)

RENART

Art decoratiu

**Pintura
i Escultura**

Reproduccions

Mars

Representació de la casa
Domenico Anderson,
de Roma

**Gravats
i Fotografies**

Imatges i Altars

**Decoració
policroma**

CARRER DIPUTACIO, 271
(entre Claris i Passeig de Gràcia)
BARCELONA

LA TEXTIL CATALANA

Magatzems de panyeria i novetats
per a senyores, senyors i nens

VENDA EXCLUSIVAMENT
AL DETALL : PREU FIXE

Casa central:

Plaça de l'Àngel, 1-Via Layetana, 25

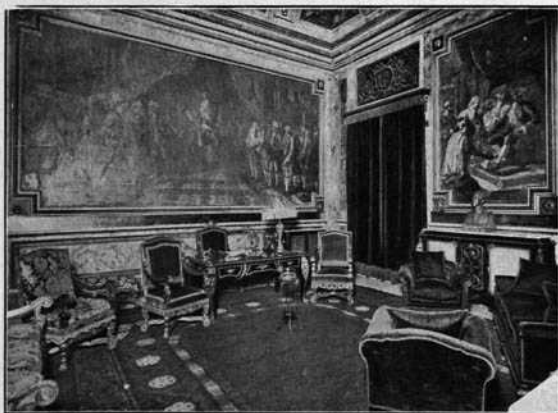
Sucursal n.º 1: Ronda Sant Pere, 8

BARCELONA

M. PALLAROLS

Decoració d'interiors, Mobles, Làmpa-
res, Catifes, Tapisseries : Pisos complets
des de 6,000 pessetes : Projectes i pressupostos per a mobles d'encàrrec, hotels, cases de camp, etc.

GOVERN CIVIL DE BARCELONA : MOBILIARI M. PALLAROLS

M. PALLAROLS

es complau en comu-
nicar-li que en els seus
salons del passeig de
Gràcia, 44, i Consell
de Cent, 333 i 335,
presenta una exposició
de nous models de mo-
biliari de sa fabricació
i té l'honor de con-
vidar-lo per a la visita
de l'esmentada exposició,
agraint-li sa assistència

FABRICACIÓ
GARANTIDA

MIRALLS
CAMALÓ

Exposició i venda:
LAURIA, 9

Bella terra

(Galeria
Aréas)

SANT JORDI

Estàtua d'alabastre, policromada, d'últims del segle XVII

ELS NUVIS DELS TRES CARBASSONS

MB l'excusa que els prometia llargs desplaçaments a la mamà, Loïlo i Dirce corrien el perill de casar-se com es feia en l'antigor; oh, sí, massa d'hora! La gent els comptava els anys; qui somreia amb benvolença, qui s'escandalitzava, qui trobava precedents històrics de núpces d'adolescents (sobretot, fills de rei) i hi hagué qui va adonar-se que, sumats els anys de Loïlo amb els

de Dirce, feien l'edat justa d'una cosina en tercer grau, Ermelinda, que tenia trenta-cinc anys, era promesa, i hom no sabia si l'any que ve matrimoniaria amb el petit funcionari que esperava l'augment de sou. (Espera!, espera!)

A la vigília, però, tot eren escrúpols. I l'una mamà es penedia d'haver apressat les coses per tal com el pensament d'aquelles dues criatures, sempre plègades, no la deixava reposar: — Ara es destrien alguna vegada, però abans!... I l'altra es dolia d'haver demanat a correcció la mà de la nena per acontentar el seu Loïlo. No hauria valgut més que els dos minyons s'ho haguessin, per una estona, cabdellat encara d'amagatots? Bé: Déu nos en guard d'un ja està fet. Al capdavant, què hi hauria de diferent? Un petit, petit desembre! Dirce canviava de casa: tot acabava aquí.

— Només! L... els fills?

— Oh, és veritat, els fills... Però de Loïlo! De Dirce!

— Mira, encara té la nina allà damunt...

Les dues mamàs, amigues que eren, es prometien amb la mirada de protegir els nuviets, de no deixar-los mai sols, de considerar-los minyons fins que no haguessin assolit l'edat respectable: vint-i-dos, vint-i-tres anys. L'exemple d'aquelles santes marts que feren vot de castedat als onze anys i que foren demanades per mullers dels tirans en arribar als tretze, no convencien.

Sinó que, aquell mateix dia, després de qui sap les enroberies i xius-xius, de primer amb la cosina Ermelinda, després amb el jove Loïlo, la petita núvia va sortir amb l'acudit del viatge de noces: perquè, segons ella, tan ri tual era el viatge de noces com l'anell i les flors de taronger, i tan indispensable com el famós monoi-l'alt dlt davant l'eixarpa tricolor. Sense viatge de noces, poc li semblaria d'haver-s'hi casat, amb el seu Loïlo!

Les mares, els pares, els parents, tothom, llevat de la vella i enigmàtica cosina Ermelinda, van tenir com un ensurt. El viatge de noces! Dos minyons, dos infants arriscar-se a les grans ciutats, desafiar-hi els

perills, fer per manera de fugir dels pispas-butxaques, i d'aquells altres lladres de guants-palla que s'encasten especialment als espous que fan llur viatge de noces! Però que no ho sabien, que no ho sabien que fins i tot els trens són peril·losos? I les fondes, sobretot les fondes, on es troben d'altres lladres que per això es diuen «rats d'hotel»? Lladres, lladres, el món n'és ple. Dirce no en tenia gens de por. Es sentia amantat a haver-se-les àdhuc amb els «apaches» mentre feia el viatge de noces!

La mamà va alçar el cap amb un cert aire d'autoritat que poc va passar imperebut! Es podia saber quina ciutat havien escollit els futurs marit i muller per a aquest viatge improrrogable?

Aleshores, Dirce va dar un copet d'ull a Ermelinda; i Ermelinda, agafada al seu Frederic, encoratjà la mullereta, tocant l'agulla d'argent en forma de gòndola que li fermava el collet de randes. Així, doncs, dels llavis gairebé infantils va eixir-ne un gemec, i en acabat del gemec el nom màgic, les tres sil·labes que sembla que la lluna les hagi escrites en l'aigua: — Venècia. — La cosina Ermelinda seguit tocant-se l'agulla d'argent en forma de gòndola, i cloïa dolçament les parpelles... Era ella, era ella que volia anar a Venècia!

— Prenguem nota del desig dels futurs nuvis — semblava que digués la mamà, amb el seu misteriós somriure; però no feia pas senyal de decidir-se. Es pronuncià enèrgicament aquell vespre, quan marit i muller comparegueren com acusats en el cercle dels parents més íntims, reunits a la sala. Entre ells hi era fins la senyora Tuda, mestressa elemental, tia de Loïlo, personatge autoritzat que no compareixia sinó en les grans aveniments. Sota el guiatge d'aquesta professora única, la mullereta havia seguit els tres primers cursos; i ara que esdevenia neboda seva li semblava que encara tornaria a la seva escola.

— Bé, doncs, — començà la mamà, tot adreçant-se especialment a la tia Tuda, — que es faci el viatge de noces. Però la tieta la volen escollir nosaltres. Venècia, oh, és massa lluny, filla meua! Concedim! Bolonya, perquè és més atancada i perquè... perquè... — la mamà mostrava de commoure's — perquè també va ésser la ciutat del nostre viatge de noces. Oi, Agenor?... Però no us penseu, no us penseu que us hi aviem tot sols! Oh, no! Us cal una guia, una bona guia que us...

— Ermelinda? — interrompé ella flacament.

— Ermelinda és una senyoreta! Què dius, ara! Quina experiència pot tenir Ermelinda! La vostra guia serà la tia Tuda, valga's Déu! La teva professora, Dirce! La teva tia!

— També jo, — digué aleshores la tia Tuda, tot apropant-se i eixugant-se els ulls amb el mocador, — també jo vaig ésser-hi a Bolonya... en el viatge de noces... amb el meu pobre Norbert... — I, girada als bons parents que feien signes d'acquiescència: — Als Tres Carbassons, als Tres Carbassons, sabeu?

I hom clogué la sessió amb els elogis als Tres Carbassons: una fonda, tanmateix, còmoda, neta i on anava la gent com cal.

En el tren, Dirce va seure al costat de la tia, i Loïlo enfront de les dones.

— Em recordo que quan vaig anar en tren amb el pobre Norbert... — Així va començar la tia Tuda, tot desplegant un bell mocador.

Endavant. El pobre Norbert va entrar en el compartiment, alt, vestit de negre; va entrar i va seure al costat de Loïlo, enfront de les dones. Les dones el veieren sempre callat, immòbil; i la tia Tuda de tant en tant s'eixugava els ulls amb el mocador, i el tren, entre el seu dalerós trontoll i el panteix de la vidua, copià una llarga, insistent nota fúnebre, com si conduís una caixa de mort.

Però, a l'arribada, els ulls de la tia Tuda eren eixuts. Ella sabia prou bé la seva missió. Mestressa d'ella, tia d'ell: li semblava de tenir tots els títols... I donà al cotxer una de les seves ordres vigoroses, com a un deixeble. De pressa! Als Tres Carbassons!

Veu's aquí, al capdavant, els tan alabats, sosjurats, evocats

i enyorats Tres Carbonsos! Que no era una fonda diferent de les altres? Però còmoda, neta, i on anava la gent com cal, tanmateix! No hi ha rates! (La tia acluca l'ull per a dar entenció de quines rates parla). Tots els marits i mullers de la vasta contrada afueixen aquí. El pobre Norbert... Però aquesta vegada la tia bandejà la volguda imatge amb el mateix mocador amb el qual es fregava les llàgrimes, i es redreçà tota per a esdevenir imponent. Tenia al seu davant el propietari i senyores dels Tres Carbonsos.

— Dues cambres! L'una amb un llit petit, l'altra amb un llit mo-ri-mo-nial! Que comuniqui, eh, que comuniqui!

Si no haguessin comunicat, si hi hagués mancat aquella porteta que ella afalgava amb els ulls, hauria renunciat fins i tot als Tres Carbonsos. Oh casa benamada! Ara que hi havia tornat després de tants anys, s'avergonyia d'anomenar-la «memoranda», i, una mica més tard, en un moment de commoció, seguda vora el llit matrimonial, «nu de memòries», ben entès, «inefables». El pobre Norbert... aquell vespre... Dirce, en canvi, mostrà astorada el llit de ferro, a la cimalla del qual eren barroerament pintats el Palau Ducal, la «Laguna», Sant Giorgio, una gondola... Venècia? La hi havien refusada, i després n'hi posaven una miqueta, irònicament, al cap del llit?

— Alegria hi hagi, minyons! — deia mentrestant la tia Tuda, en la porta de comunicació abans d'eixir a veure la ciutat — No us viu amagar res. Les vostres famílies m'han donat diners, molts de diners, per a vosaltres i els he posat en aquesta bosseta. El meu diner, el meu personal, per a no confondre'l amb el vostre, me l'he còsit a la còstilla. Què us sembla? I ara, anem...

Caminaren, caminaren...

Sense saber per on, com a pelgrins esmamperruts, La vídua afirmava de conèixer bé la ciutat, torres i esglésies, estàtues i palaus, mortadelles i tortellins; però, fet i fet, hi havia estat una vegada sola — aquella vegada — amb el pobre Norbert, i qui ho sabia tot era ell. La tia Tuda al mig, Dirce a la dreta, Loïlo a l'esquerra, caminaven, tornaven enrera tot oscil·lant, es permetien àdhuc el luxe d'esquivar-se de carrers, com si tinguessin un lloc qual-sevol on anar a raure, o sabessin un nom, un sol nom de plaça o de pòrtic o de botiga o de despatx. Ningú no sabia res de res!

— Anem per aquí... No, no, per l'altra banda... Em sembla que amb el pobre Norbert vam passar per aquest mateix costat... Aquí, talment, va ésser on el pobre Norbert va dir-me: — I ara tombem a l'esquerra... No, no, crec, tanmateix, que calia donar aquesta altra volta... Veu's aquí una església: l'església de Sant... de Sant... Us dic que si va ésser aquí on vam entrar amb el pobre Norbert... Entrem-hi també nosaltres... Oh, quin bé de Déu! Dirce, agenolla't!

Eixiren de l'església: s'aturaren al llindar d'un cafè.

— Aquí em va portar Norbert a pendre xocolata... O bé l'aigua de cireres. Reconeix les tauletes... el mirall... No, no, m'he equivocat. Tornem enrera, tornem enrera!

I així fins que fosquejava. Onsevilla que anessin, ella hi havia

estat amb el pobre Norbert. Però el mal era que no n'estava prou segura, i calia tornar enrera per no perdre's o no topat amb gent sospitosa.

— Sabeu la millor cosa que podem fer, minyons? No allunyar-nos de la fonda... Voltar, voltar entorn de la fonda.

Però, en veure l'encesa dels primers llums, la tia Tuda s'esparrellà.

— A casa, a casa! No és pas hora de voltar pels carrers, aquesta! És veritat que amb el pobre Norbert giràvem fins a les deu o a les onze, però hi era ell, ell! On és ara el meu pobre Norbert? Dirce, Dirce, Dirce, en saps alguna cosa, tu?

Dirce, verament, hauria pogut respondre que si no hi era ell, hi era la seva ombra que els acompanyava. O aquella ombra implacable, aquella mena de pare d'Hamlet en el viatge de noces!

Però la remissivitat del marit i la mullereta era tan commovedora, que aquell vespre la tia Tuda no pogué estar-se de pensar, després d'haver-los acompanyat al nu, fins a la vora del títol: — El meu pobre Norbert! Ara força més empenyors en aquell, temps, que no pas aquest pollet de Loïlo! I jo, i jo? No era, ben mirat, una mica més... una mica més... que no pas aquesta ximpeia? — I gairebé, gairebé, tenia ganes d'aturar-se a la porteta a tafanejar.

L'endemà es desvetllà tota sobressaltada. Dos quarts de deu! Les deu! És vestit d'una esgarrapada, i poc va esperar d'estar tota coberta i presentable per a tastar a la famosa porteta. Cap resposta. Cridà rèbilmunt: — Dirce! Loïlo! — cridà enèrgicament: — Loïlo! Dirce! — i esperà encara, i obrí com si obrís en nom de la llei.

No hi eren!

No hi era ni Loïlo ni Dirce, ni, dissortadament, la maleta. Hi havia, en canvi, tirada sobre el llit, la bosseta, «la bosseta de la tia Tuda»; però... buida. Els nuvis, doncs, havien robat? Els nuvis, doncs, havien fugit?

— I ara, què? Què tinc de fer, Norbert? — deia la pobre dona, recargolant-se tota en la seva angouxa. — Norbert meu, què m'aconseilles? Denunciar-lo a ell per rapte de menor? No, perquè és la seva muller legítima. Denunciar-los tots dos per lladres? No, perquè el diner és d'ells. I doncs? I doncs? Oh Déu, Déu! Ho saps tu on han anat, Norbert? On han anat? On han anat?

Alçà els ulls sobre el llit: mirà aquella «viata» de postal il·lustrada damunt la cimalla; engegà un llarg «oooooh!» de meravella; caigué damunt la cadira més pròxima amb la fluixa, vácua bosseta a la falda.

— Se n'han anat — es va respondre a si mateixa amb un plorídic i assenyalant sempre la cimalla del llit, — a Venècia, a Venècia.

MARINO MORETTI

(TRAD. J. CARRER)

Il·lustracions d'Àpa.

*Vestit de tarda,
de crespó de se-
da, de color
malva, amb pe-
tits i aïrosos,
volants guar-
nits amb perles
de vidre.*

*(Model d'Amé-
lina)*

*Trajo de «voile
corail», amb el
fons prisat, orna-
ments de punta i
una gran esclava
que arrenca de
l'espatlla i puja
a la cintura.*

*(Model de Bone
sœurs)*

*Vestit de tarda,
de crespó de seda
negra i doble fal-
dilla de crespó
verd «jade».*

*(Model: Welly
sœurs)*

Aquest istiu esdevindrà, segons totes les probabilitats, l'apoteosi del color blanc. La majoria de models per a la temporada que s'acosta, tant per dia com per nit, són a base d'aquest color. S'ha de reconèixer que, en aquest punt, l'encert ha favoregut de molt bella manera als orientadors del vestuari femení. Res no resulta tan simpàtic ni tan escaient per a un cos de dona com un traje blanc, sobretot havent de tenir per marc la claretat i la nitidesa d'una platja. Altre bell encert de la moda ha estat el de recomanar com a ornament per als trajes de nit els petits tubs de cristall. En veurem en abundància. I és que constitueixen una veritable troballa, tan perquè es presten a infinites combinacions, com perquè donen un to de gran riquesa a les «toilettes». Els vestits de crespó no podien pas trobar un més adequat complement per resplendir sota les grans làmpares de les sales en festa.

També per als vestits de nit es recomana el tul negre, Guarnit amb plomes, resulta d'una sumptuositat i distinció imponderables. Els models més elegants vénen amb grans colls i amples volants. Els brodats, amb tot i que algun simotoma, permet de creure en decadència, continuen sostenint el favor que obtingueren l'any passat. Molts models de vestits blancs apareixen amb brodats de color. Finalment — però per damunt de tot — la temporada que vé es caracteritzarà per ser la temporada dels plecs. Un dels modistos parisenços de major influència, Jean Patou, és actualment el seu campió més decidit i el triomf a hores d'ara és ja el seu aliat. Els recomana preferentment guarnits amb calats i cintes. Es d'esperar, no obstant, que en veurem de tots els formats i amb tots els ornaments. Siguin com siguin, els vestits amb plecs, per senills que es facin, tenen molt d'aire, resulten molt elegants.

Trajo per a l'hora de dinar, de crespó de seda negra, i amb ornaments de perles d'acer i blonda també negra. (Model: Welly saurs)

Trajo de tarda, de «reps» negre, amb brodats de color i el fons de sati també negre. (Model de la casa d'Amelina)

Vestit de «chiffon» blanc, amb el fons de seda grisa, doble faixa, entortolligada, de seda blanca i negra i volants vorejats de punt.

(Fot.: Sánchez-Català)

*ALBUM DE LA
GENTILISA*

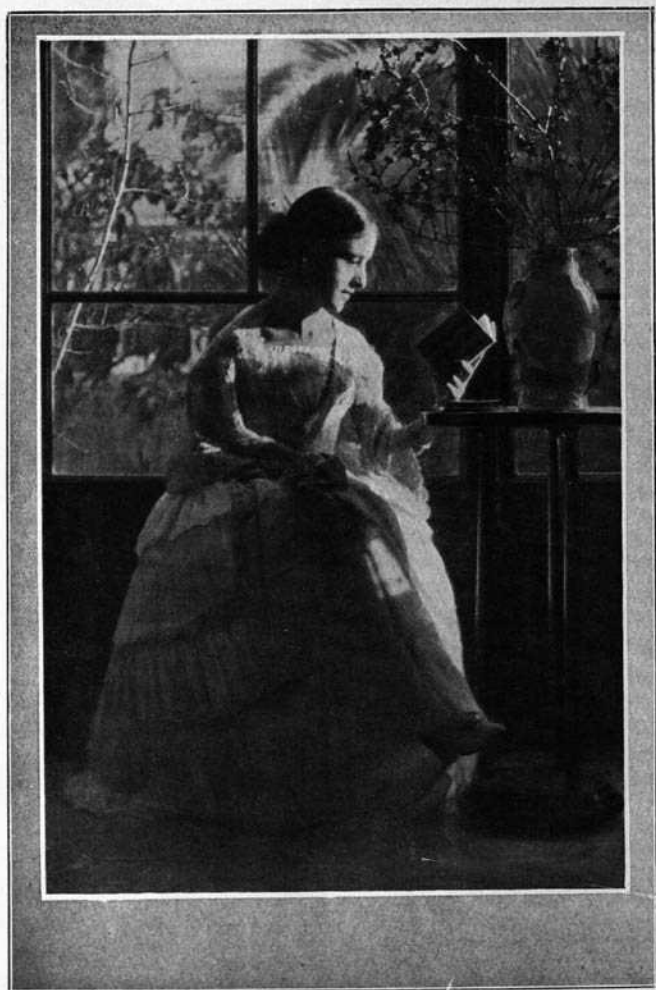

Foto: Joan Marín

Senyoreta Angela Ribas

CLARORS
D'ALBADA

Manuel Lluís Jordi
Jover de Dorda

Fot. Rensom

ELEONORA DUSE

La gran tràgica morí el 21 del mes actual a Pittsburg (Estats Units) durant el curs d'una «tournée», l'última segurament de la seva carrera triomfal, empresa a desgrat seu, per raons econòmiques. Amb la Duse desapareix de l'escenari del món la figura més emocionant de l'escena de quaranta anys ençà. Ningú ha expressat amb un patètic tan penetrant com ella els estralls de l'amor. Era l'imatge viva del dolor d'amor. I és que durant tota la seva vida, tant a l'escena com en la realitat, fou la víctima constant de l'amor. Armand Duval en el món de la ficció, D'Annunzio en el de la realitat, són els dos pols entre els quals girà tota la seva existència. És ella qui per boca de la Foscara, l'amant de Stello Efrena, protagonistes de la famosa novel·la dannunziana «Il Fuoco» i representacions líriques del poeta i de l'actriu, exclamava en un moment d'apassionat, cruel neguit: «Moriré, prima que tu mi odii...»

L'eterna enamorada ha aclucat els ulls lluny de la seva pàtria i per ella han estat les seves últimes paraules. El seu anhel era morir a Itàlia. El destí se li ha mostrat inexorable: ha mort lluny de l'últim dels seus amors, segurament el més pur i el més desinteressat.

Fins ara sembla que no s'ha pogut fixar el lloc de la seva naixença. Filla d'uns comedians modestíssims que es defensaven recorrent l'Itàlia del Nord, amb una Companyia trashumant, hi ha qui diu que la gran actriu nasqué en un vagó de ferrocarril. El que se sap del cert és que fou batejada a Vigevano (Piemont) i que en el baptisme es diu que va néixer el 3 d'octubre de 1858. El seu avi, i uigi Duse, havia desertat d'una antiga família de navegants de Chioggia, per dedicar-se de manera total al teatre, ben a disgust dels seus, i s'havia fet una relativa celebritat com actor còmic, entre el públic venecià de l'any quaranta que reia sorollosament les dites de Giacomo, tipu que ell creà. El pare d'Eleonora continuà la professió amb menys fortuna i aptituds que l'avi de la gran actriu, que hagué de passar una infantesa trista i plena de privacions i sacrificis. A quatre anys, quan tot just amb prou feines sabia parlar clar, representà el paper de «Cosseta» en «Els miserables». De fet, aleshores començà la seva carrera artística, que seguí amb moltes més penes que alegries.

A la infància trista i desolada, seguí una adolescència i una joventut igualment amarga i sòrdida. La seva mare hagué de morir en un hospital, on la pobre Eleonora anava a fer-li companyia totes les estones que li permetien els assaigs i les representacions. Morta la mare, ella continuà fent la vida atzarosa i miserable de la Companyia del seu pare, fins que el destí va obrir-li una ardentíssima propícia de revelar-se.

Un dels darrers retrats de la gran actriu

possible que alguna vegada en travessés trista aquella deliciosa plaça Dei Signori, avui tan mansa i sonora, i aquella altra de l'Erbe, vetusta i senyoriola, amb aquella font que degué presenciar les baralles dels criats de les dues famílies rivals i en la qual avui les marmaneres veroneses posen a refrescar al volt del baci un bét de Dén d'àpits i escaroles que enamora, se li apareguessin nimbadies d'un resplendor de poesia les dues figures dels amants llegendaris, o que les veies sorgir de les aigües de l'Adigio, en la dolcesa d'un crepuscle, quan el sol tot just inflama els cims dels xiprers altíssims del jardí Giusti, cinc vegades centenaris. Tanmateix, doncs, el destí no li podia oferir una obra i un escenari més adequats per revelar el seu temperament. El públic, recelós de primer, escoltà, de seguida sorprès i entusiasmat, els accents tendres i penetrants de la nova Julieta i l'aclamà, anunciant l'aparició d'un nou estel en el cel de l'art. L'èxit fou tan ressonant que per tots els teatres d'Itàlia es popularitzà un truc escènic que ella imaginà per aquella representació i que consistia a sortir amb un braçat de roses, el perfum de les quals absorbia enfonsant-hi la cara, mentre cantava l'amor desesperat de Julieta. La Duse s'havia gastat els magres estalvis que tenia arreconats per comprar aquelles flors.

Després d'aquest primer triomf, ingressà a la Companyia de Luigi Pezana, de la qual aviat deixà de formar part per incompatibilitat amb el director, que en una disputa va dir-li que deixés córrer l'art perquè aquella menja delicada no s'havia fet per la seva boca. Passà a la Companyia Bel-li-Blanes i, al cap de poc temps, entrà de segona dama a la Companyia Drago. La fortuna, després del primer èxit de Verona, li havia girat l'esquena. El públic, com més ella s'humanitzava i es feia personal, menys la comprenia, i el director amb prou feines la tolerava. La seva situació era tan

En «Moglie Ideale»
(1892)

trista com abans d'aquella representació memorable. Finalment, pogué entrar a la Companyia dels Fiorentini, a Nàpols, junt amb la gran artista Giacinta Pezzana, amb la qual obtingué un altre èxit sorollós en l'estrena de "Teresa Raquin", de Zola.

Aquest triomf li proporcionà una bona contracta a la Companyia de Cessari Rossi. Malalta la Pezzana, que havia ingressat amb ella a la Companyia, hagué de substituir-la en la protagonista de "La mulier de Claudi", de Dumas fill, i aquesta obra que fins aleshores havia estat rebuda amb hostilitat pel públic italià, obtingué un èxit extraordinari, gràcies a l'afortunada interpretació de la Duse.

Per aquell temps la Sarah Bernhardt feia una "tourné" per Itàlia. Les dues actrius coincidiren a Torí; la italiana va veure la francesa i en restà entusiasmada, però no s'acordà, i, al cap de pocs dies, en el mateix teatre Carignano, es presentà amb "La princesa de Bagdad", de Dumas, figura de la qual la Sarah Bernhardt feia una de les seves més admirables creacions. La prova resultà una victòria esplèndida i definitiva per la Duse, i els que encara li regatejaven els mèrits, aquella nit es rendiren totalment. D'ençà d'aquell moment, la Duse va ésser ídol de la multitud i el seu nom esdevingué universal.

Josep Schurmann, que fou l'empresari de les "tournées" mundials de la gran artista, amb motiu de la seva mort, ha explicat que la veié representar "La mulier de Claudi" a Torí, on anà com empresari de la Sarah, i en restà tament meravellat que espontàniament li proposà de fer un tomb artístic per Europa. Era pel novembre de l'any 1881. El mateix empresari conta que la Duse, en sentir la proposició, se'l mirà amb sincer estupor i li digué:

— «O us voleu riure de mi o us enganyeu llastimosament. Jo

no soc sinó una petita artista italiana. A l'estranger ningú no em comprendria. Per imposar-se a un públic que no enten la llengua que parlo, cal ésser genial, i jo amb prou feines si tinc una mica de talent. Deixeu-me que provi de perfeccionar-me en el meu art, que estimo amb passió, i no vulgueu treure'm del camí que m'he asseuyat. Més tard, si triomfo, i quan tindrè plena confiança en mi, ja en parlarem.»

La Duse seguí el seu gloriós camí amb aquesta modestia exemplar i amb tota la passió del seu cor generós. A l'any 1894, finalment,

Verona: El jardí Giusti

Els xiprers que es venen en aquesta fotografia, igual que d'altres del mateix jardí, tenen més de cinc cents anys. El més alt fa quaranta dos metres.

acceptà les proposicions de Schurmann i començà les seves tournées "tournées" per Europa i Amèrica, que duraren vuit anys. Per Eleonora Duse, el món enter era la mateixa ciutat, el mateix teatre i el mateix públic...

Per tot arreu fou igualment encomanadissa la seva emoció i per tot arreu els ulls s'ompliren de llàgrimes en sentir la seva veu divinement tremolosa i la gent de tot el món patí els seus turments. Les obres de Dumas, de Sudermann, d'Ibsen i de Sardou, interpretades magistralment per la Duse, sacsejaren i extremiren les multituds més diverses i produïren ingressos desconeguts fins aleshores en la història del teatre.

A l'any 1897, rebé la consagració del públic de París. La prova era difícil. Calia lluitar amb l'enorme suggestió que la Sarah Bernhardt exercia damunt del públic i de la crítica parisenca. L'èxit de l'eminent actriu fou complet i públic i crítics s'inclinaren davant d'aquella dona que com a recurs suprem tenia el de posar tot el seu cor immens i tota la seva intuïció meravellosa, a cada representació.

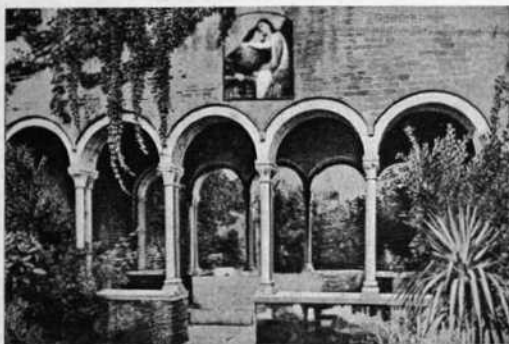
De tot el que es publicà en la premsa francesa sobre la Duse, segurament que no hi ha res tan interessant com les pàgines que li dedicà, a la "Revue des deux mondes", Jules Lemaitre.

El famós crític deia el que següeix:

«Però el que hi ha de més incontestable en la Duse és, em sembla a mi, un singular poder de gràcia, de dolcesa, de tendresa. Per això, la seva pruija de veritat, l'atenció amb que procura d'evitar fins l'aparició d'artificial, el seu realisme tan cenyit i tan sincer, es transformen en poesia. És un encís únic de dona feta, molt apassionada, turmentada, malaltissa, neurastènica, en la qual, malgrat tot, sobreviu una gràcia juvenil i ingènua, gairebé de criatura, d'una estranya criatura.

Jo la trobo bonica.

Pàl·lida amb una pal·lidesa opaca i una mica verdosa, el front sòlid sota les totes de cabells negres, les celles serpentejants i uns bells ulls clements, la boca bastant separada del nas, curt, incorrecte i vivaç, una boca més aviat gran que petita, greu en el repòs però increïblement mòbil i "plàstica"; no he vist cap més comedianta que jugui tant amb la cara, ni que la fisonomia es sotmeti a un nombre tan gran d'expressions, tan diverses i tan extremes. És per la cara, principalment, que la senyora Duse és una artista extraordinària.

Verona: La tomba de Julieta

Segons la creència popular, en aquesta tomba reposen els restes de la desgraciada enamorada de Romeu

nària. La seva expressió fonamental és dolorosa; però, quan les dents, que les té molt boniques, hi apareixen de sobte, no és pas l'escatol banal de les denticions de teatre encerclades de carmí; és alguna cosa més complicada i més secreta; el contrast entre la claretat viva d'aquestes dents i l'esblaiment dels llavis i el bistré de la seva cara sense pintar equival a aquelles delicades dissonàncies que en música, tot inquietant-les una mica, encanten les orelles expertes. La veu és clara i fina, més fresca que la cara. Les mans són nàgres i lleugeres; la senyora Duse molt sovint fa el gest de passar-se-les pel front i pels polsos. El pas segueix el ritme d'una lleugera claudicació que ondula i llisca... El conjunt

dóna la idea d'una remarcable màquina de sensacions transformades tot seguit en sentiments.

Un hom endevina una criatura infinitament impressionable i inquieta, dues o tres vegades dona, que deu vibrar amb tot, potser una mica a tort i a través, gairebé sempre amb una intensitat desmesurada i mòrbida, sempre però, també, amb admirable sinceritat.

Parlant de l'interpretació de "La dama de les camèlies", fa un seguit d'observacions interessantíssimes, tant respecte de l'obra, com de l'interprete. Vegeu-ho:

«L'interpretació que la senyora Duse dona a "La dama de les camèlies" és ben inesperada, si un hom s'até al text complet, però tanmateix és ben interessant. Ha oblidat totalment que Margarida Gautier, és, al capdavant, una dona, i una dona de plaer. Que la senyora Duse, prescindint de pintar-se i fins desdenyant d'amagar els fils blancs que els seus trenta cinc anys han escampat en la seva espessa cabellera negra és una brava decisió i vol dir: «Cal que se m'estimi tal com soc», i això no ha de costar pas gaire d'admetre-ho en molts papers, malgrat que els nostres ulls estiguin avessats a veure les comediantes amb la cara pintada, i que la llum devoradora de la bateria exigeixi en certa manera aquest artífic. Però "La dama de les camèlies", almenys durant els dos primers actes, és una dona que s'ha de pintar professionalment. No fent això, la senyora Duse creu que s'acosta més a la veritat, però precisament amb aquest escriptur viola la veritat del personatge.

I és que no sembla pas que concebeixi Margarida com una cortesana. Des del començament en fa una dolça i tendra enamorada, a la qual dona l'aspecte, com ho diré... d'una "grisette" extremadament distingida i una mica preraphaelista, una "grisette" de Botticelli. Un hom no se l'imagina ni un sol instant rient de dents enfora en els sopars de disbauxa; inflament els homes, aplicant-se a devorar-los els diners, ni fent cap d'aquelles coses pròpies del seu estat. Gairebé de seguida, sense previ combat, sense maliciar-se, sense admiració de sentir-se presa, i presa de quina manera, dona el seu cor a Armand. Fins per això ha trobat un bell gest simbòlic, un gest adorable d'oblatió religiosa, que Dumas segurament no havia sospitat. En un mot, juga els dos primers actes deliciosament, però de la mateixa manera que jugaria

Julietta o Francesca da Rimini: com Julieta i com Francesca, no té "professió"; és la Duse enamorada i heu-vos-ho aquí tot.»

Aquí Lemaître fa remarcar la dislocació que la famosa obra de Dumas ha patit en traduir-se per formar part dels programes de "tournée" de les grans actrius llatines i fa les següents observacions: «El sopar del primer acte i el baccarà del quart són d'una bonhomia i d'una rapidesa d'òpera. La "questió de diners", l'antiga venalitat de Margarida, és sumàriament indicada, solament el justet perquè la fàbula no estigui faltada absolutament de sentit. Es ben curiós això. Ja sabeu, veritat? que si "La dama de les camèlies" en estrenar-se va semblar profundament

original, considerant-la com una obra que marcava una fita en la història del teatre, va ésser pel seu realisme, per l'abundància, fins aleshores desconeguda, de detalls familiars que classifiquen la protagonista i pinten el seu "ambient". Però això justament és el que s'ha eliminat de la versió italiana i cosmopolita. Observeu que l'obra, servida així, queda buida de la seva significació moral perquè des del moment que se'n permet d'oblidar la condició i l'ofici de Margarida, oblidem també les raons que poden existir per esgrimir contra d'ella l'útil prejudici social al qual la pobre criatura és sacrificada i al qual ella mateixa després se sacrifica. Tal com està ara, no és sinó l'aventura commovedora de dues ànimes desventurades, separades no se sap ben bé per què, ni hom s'interessa gaire per saber-ho; és una història que, fet i fet, no és distingible pas essencialment d'altres històries populars d'amors desgraciats, dels de Romeu i Julieta, dels de Pau

i Virginia. Per això, és possible que "La dama de les camèlies" se sobrevisqui, no com una obra que en 1855 "renovà" l'art dramàtic, sinó simplement com una bella complanta d'amor. L'obra, en l'adaptació italiana, es redueix als dos de la "Traviata". Per això es pot perdonar a la senyora Duse que representi el paper de Margarida com li sembli, sense preocupar-se gaire de donar-nos la imatge d'una cortesana del segon imperi que, tanmateix, s'ha allunyat molt, però molt de nosaltres.»

"La dama de les camèlies" en son principi fou un drama d'idees, una obra de tèsis. Qui ho diria? Avui per molts és només una obra insuportablement sentimental i carrinclona. Qui sap si d'aquí cinquanta anys passarà una cosa per l'estil amb el teatre d'Ibsen, fill directe del de Dumas, encara que molts no s'ho pensin, i avi del de Bernard Shaw. "Espectres", no comença de trobar-se en aquesta situació, per ventura? Avui l'aspecte social i agitador de l'obra d'Ibsen, ja no fa ni fred ni calor. Se'n salva la part sentimental, el dolor d'aquella pobre mare, aquella figura commovedora que ha estat una de les últimes il·lusions de la Duse, i l'Oswald ha quedat reduït a una figura per a "divos", igual que la de Margarida Gautier.

El que fa pena és pensar que "La dama de les camèlies" regomgué el món teatral deu anys abans de la creació del nostre

Retrat, signat, d'Eleonora Duse, de l'època que vingué per primera vegada a Barcelona

teatre català i que ni per un sol moment els fundadors de la nostra institució pensessin que aquella obra, essencialment burgesa, que en definitiva era una superació del teatre burgès d'Augier, pogués incorporar-se a la nostra escena igual que s'havia incorporat a totes les escenes del món, fins a la japonesa. Si s'hagués començat per aquí, nostre teatre seria ben diferent del que és ara. L'absurda modestia de les nostres ascendents no concebia la interpretació d'aquelles obres cabdils sinó en llengües estrangeres, sobretot en italià. Per això molt sovint es coneixien deformades i a través de l'interès d'una interpretació genial, com les de la Duse que a Barcelona deixà un record inesborrable. Aquí, com a tot arreu del món, la gran actriu, al costat de les obres dels grans autors que esqueien al seu poderós temperament, va voler fer triomfar les obres del seu poeta i donà a conèixer el teatre de d'Annunzio, quan el famós poeta estava de moda. Això ha estat la tragèdia de l'excel·lent artista que per damunt de tot fou una dona enamorada.

La Duse, un dia trobà el poeta que d.: mica en mica s'apoderà d'ella en cos i ànima. Els públics més aviat rebien amb hostilitat que amb aplaudiment les obres del poeta italià, que ella volia imposar amb el seu geni, però que, tret de la "Gioconda", no li va saber escriure un paper que encaixés completament amb les meravelloses facultats de l'actriu. No obstant, malgrat l'actitud dels públics, l'amor creixent de l'artista pel poeta li feu eliminar gradualment totes les altres obres del seu repertori.

Schumann, diu que, tenint en compte la feixuga càrrega que comportava el negoci i els perills que significava aquesta funesta preferència, s'oposà a la invasió dannunziana, fatal al negoci. Tot fou inútil. Un dia la Duse li escriví una carta admirable, dient-li:

«Segurament vós deuen tenir raó, però què voleu fer-hi, siestic tan enamorada? Entre el cor i la raó, no tinc altre remei sinó triar. Doncs trio el cor i el segueixo.»

La Duse continuà representant d'Annunzio gairebé exclusivament. Lentament, els milions guanyats durant les "tournées" triomfals, es fongueren. Delicada de salut, a l'any 1910, hagué de retirar-se de l'escena... Ara fa uns quatre anys, la necessitat la tregué del seu retir i tornà al teatre per viure dignament la vellesa.

En aparèixer de bell nou, a seixanta anys, tingué la suprema coqueteria de presentar-se amb tots els cabells blancs...

Darrerament s'ha dit que un noble italià ha anat a Londres amb

tots els manuscrits de les obres de d'Annunzio per vendre'ls en subhasta pública. El poeta vol que el producte total de la venda es destini a erigir un monument a la Duse. Duen que ja n'hi han ofert dos cents mil dòlars; però el poeta, ambiciós com sempre, diu que en vol més. És possible que ella, amb la seva modestia invencible, hagués preferit alguna cosa més adorablement íntima i molt més cordial que no pas un monument, que, tot perpetuant la seva memòria, per la manera com es farà, també perpetuarà la immensa, insaciable vanitat del poeta.

L'eminent tràgica en «Francesca da Rimini», de Gabrielle d'Annunzio

La Duse, nascuda en l'esclat opulent de la llum i els colors de les terres venecianes, ha mort a Pittsburg; la sensibilitat múltiple, com els infinits reflexes de les cristalleries de Murano, de la gran actriu, s'ha extingit a la ciutat més infernal del món, entre les fumeres espesses de les fàbriques, els xiulets estridents de les sirenes, la pols del carbó i les alenades roentes i monstruoses de les fargues; Pittsburg, per l'estrèpit incessant dels martins colossals i dels engranatges innumerable dels enginyers, pel soroll dels seus trens i el bal espès i xardorós que s'hi respira, és el veritable regne de Vulcà dels temps moderns.

La Duse ha aclucat els ulls sota aquell cel opac i dens, pensant, com hem indicat en començar, en el clar d'Itàlia i amb la imatge

irisada de l'Adriàtic que tan estimava. Un dia ella mateixa deia: «Prefereixo l'Adriàtic al Mediterrani. Les ones blaves i les velles blanques d'aquest no es poden comparar amb l'esmeralda i les velles llamines vermelles, sangonoses com crepusculs. Totes porten unes inscripcions commovedores: *Al ritorno, Per te*. El record de la llar i el de la que els espera no abandona mai els nostres marins. Han escrit aquests mots que els vénen del cor, al cor viu i palpitant de llurs barques.»

Les seves despulls, transportades de Pittsburg a Nàpols, a hores d'ara, després de pujar Itàlia amunt entre els honors i la dolor de les ciutats i pobles, ja reposen al cementiri d'Asolo. Durant el trajecte, polítics, artistes, literats, tothom, li ha rendit una flor, un record o una oració; l'últim tribut, però, el que serà etern, ara ja li tributa el seu mar estimat enviant-li la carícia lluminosa del seu oreig.

CARLES CAPDEVILA

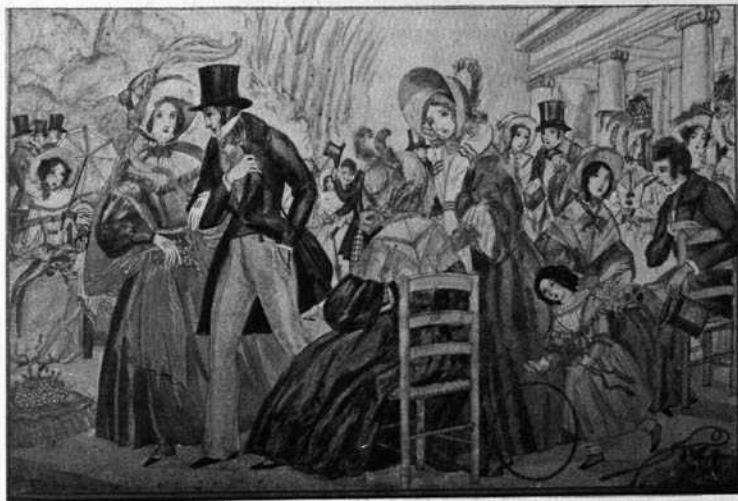
MANUEL PICEM
JOAN D'IVORI

LES EXPO

(Galeria
Arca)

EL FAJOL AL MATÍ

(Galeria
Dalmau)

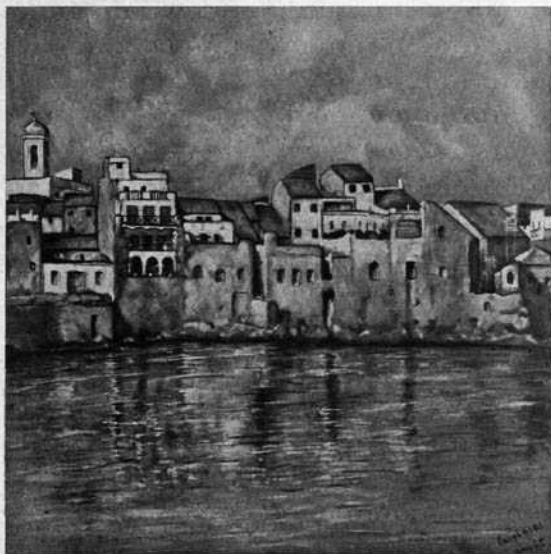
EN TEMPS
DE LLUÍS
FELIP

Fots. Serra

S I C I O N S

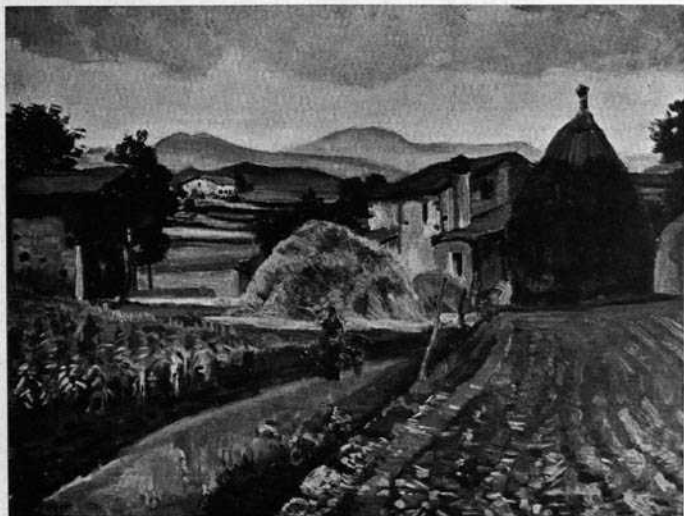
F. LASPLASSAS
RAFAEL BENET

(Galerico
Layolano)

AMPOSTA I L'EBRE

(Sala d'El
Camariu)

LA CORO.
M I N A
(Col. Plandiara)

Foto: Serra

A ciutat, l'abril es coneix pels arbres: diria's que hi passa per damunt i que hi deixa trossos de la seva vesta, d'un verd tendre i lluent. Acabat, aquests trossos, que poèticament anomenem fulles, són els que, en combinació amb el sol, fan aquell joc tan alegre de pampellugues en les cares dels que hi passen per sota, i aquell inquiet clapejat d'ombres en la terra.

Al camp, la verdor de l'abril presenta setanta set canviants. Des del fosquejant com una mar engarbinada fins a l'ingenu com una esperança infantil, el verd, en meravellosa competència de tonalitats, ho esmalta tot. Sembla que hauria de fadigar els ulls i és la cosa més distreta d'imaginar.

Aquesta apoteosi de verdor, no podent-se introduir d'altra manera en les persones, els encomana el seu equivalent: una joia fresca, un dalit esponjat, una nova claror a la mirada, una abreviada de juvenesa al cor. Per això les dones, que tenen el secret de la gentilesa, corresponen dignament a la generositat de l'abril, posant-se a lluir el prodigi temptador de la nuca i la gràcia prenedora dels braços.

Cap altre mes, com l'abril, pot tenir-se pel més de la joventut. Per disfrutar de tan alta categoria, l'abril, ultra la seva pròpia influència, compta amb l'adjutori de les diades de més escaient patronatge per al jovent.

Joventut vol dir ardidesa, lluita, ambició de glòria. I, no volen dir això mateix el diumenge de rams i la setmana santa i el dissabte de Pasqua? Quin millor compendi podreu trobar d'una vida de jove que la fadigant pujada a una muntanya, ni quin millor estimul que una vibració de palmes i llores i l'embolcall d'un núvol de victòria?

Per si encara aquestes festes, que acostumen a venir per l'abril, no fossin prou per consagrar-lo mes dels joves, cap a les seves darreries arriba també Sant Jordi, personificador de la més noble joventut: cavaller alliberador d'una princesa, coronat de roses.

Pel jovent català — que el volem brau i generós i triomfador — tots els mesos haurien de ser el mes d'abril.

BLAI.

COLLOQUI DE TARDOR

ELLA. — Fa un any que acompanyo la noia a tot arreu... Aquí, al Ritz, venim dos cops cada setmana... Imagina si he suportat fox-trots, shymnis, rag-times i tangos. Doncs, què vols que et digui? No m'acabo d'avesar als balls d'ara. Aquest interminable arronçament d'espatlles, aquest constant

relliscar els peus que sembla que no tenen força per alçar-se de terra, no m'agrada, vaja, no m'agrada.

ELL. — Xit! No ho diguis en veu alta. Totes aquestes dames i cavallers que ens volten et menysprearien profundament. Són el punt dolç de la coreografia.

ELLA. — Vols dir? Algunes tenen la meua edat i és probable que pensin exactament com jo.

ELL. — Potser pensen com tu, però han fet jurament de dissimular-ho. Tu ets una vídua excepcional... per la boniquesa...

ELLA. — Deixem-ho!

ELL. — ... excepcional per la fidelitat que saps guardar a totes les coses del teu temps.

ELLA. — I què hi tens a dir? Soc fidel al meu temps i, si alguna vegada sento desig de ballar, no és pas escoltant aquestes musiquetes d'ara, si no els valsos i les polques de la meua època... de la nostra època, per què tu, baldament hagis claudicat davant el *one-step* i el *pericón*, també ets del temps de la Exposició, oi?

ELL. — També! Deu me'n guard de negar-ho. I vist que entres amb tant coratge en aquest terreny reliscós, vui demostrar-te que tinc una bona memòria. Soc tres anys més vell que tu...

ELLA. — No me n'havia pas oblidat.

ELL. — Aleshores també deus recordar aquell estiu en què varem creure que havíem nascut l'un per a l'altre...

ELLA. — Eil! Això ha estat sempre una opinió teva, exclusivament teva.

ELL. — Les aparences...

ELLA. — Enganyen! La prova va ésser aclaparadora, em sembla. L'estiu següent al que tan tendenciosament acabes de retreure, tu saps prou bé el que va passar.

ELL. — Cert. El teu prometatge

amb l'Eduard. Quina equivocació! Quina equivocació!

ELLA. — I tu què en saps?

ELL. — Només vui fixar-me en un punt. Si t'haguessis casat amb mi en lloc de casar-te amb l'Eduard, encara tindries marit; mentre que ara fa cinc anys que ets vídua.

ELLA. — Cinc. Exacte. Veig que portes bé el compte. Però d'on treus que fora un aventatge la prorroga del nostre matrimoni? Hauria estat un desastre; aleshores com més curt millor.

ELL. — Gràcies!

ELLA. — No entenc a què treuen cap aquestes «gràcies». Per escusar el nostre suposat matrimoni no era

indispensable que t'apressessis a morir tu; podia apressar-me jo.

— ELL. — Però una elemental galanteria m'hauria obligat a passar davant.

— ELLA. — Cal! El matrimoni hauria acabat molt aviat el teu estat de compliments i delicadeses. Et conec, perquè he co-

negut el meu marit i pels anys que tinc. Vols t'hi jugar que si fossim casats no seuries al meu costat com ara?

— ELL. — Per què no?

— ELLA. — Per què estaries conversant al Circol del Liceu o al Pirineu caçant isarts...

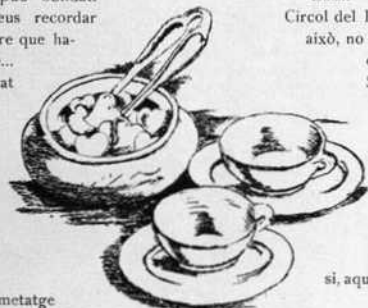
això, no fent sinó hipòtesis decoreoses... Tot està molt bé tal com està, creu-me.

Som massa vells per fer nous experiments d'aclimatació...

— ELL. — Això traduït, al català que ara és parla, vol dir: res a fer.

— ELLA. — No facis aquest posat tan fúnebre!... La meua filla ve cap aquí... Girem full... (Canviant de tó): Doncs, si, aquets balls no em convenceran mai...

CARLES SOLDEVILA.

LA COMPANYIA DE
"BALLS RUSSOS"
dirigida per SERGE DIAGHILEV
AL LICEU DE BARCELONA

LYDIA SOKOLOVA

(Fot. Numa Blanc)

VERA NEMTCHINOVA

(Escultura de J. Dore)

LUBOV'
TCHERNICHEVA

L. CHOLLAR

PRIMERA
BALLARINA

V. NEMTCHINOVA

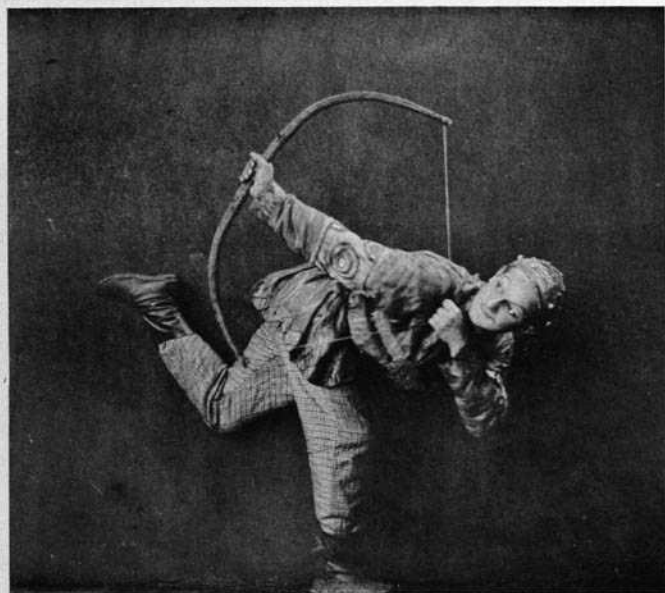

JEAN JAZVINSKY

ANATOLE WILZAK

NINETTE DE VALOIS

LÉON VOL-
ZIKOVSKYPRIMER
BALLARIFot.
Cesari

LA CASA DE LA SENYORETA ISABEL LLORACH

*Conjunt de les
sales principals*

Al carrer de Muntaner, en el tros aristocràtic que va de la Diagonal cap amunt, entre les esplèndides cases edificades i que s'hi edificuen i que el converteixen en una de les vies més distingides de la ciutat nostra, hi ha la casa de la senyoreta Isabel Llorach, de la qual casa — inaugurant les informacions d'aquest caràcter — ens complavem a reproduir en aquestes pàgines els aspectes més sobressortints.

Els amants de les construccions notables la coneixen. Basta amb dir, per explicar aquesta curiositat, que va ésser construïda segons projecte d'un arquitecte tan il·lustre com el senyor Puig i Cadafalch.

Això pel que fa referència a l'aspecte artístic. Quant a l'aspecte social, la casa és, sens dubte, encara més coneguda. Sovint, les cròniques de Societat de la premsa resenyen actes que es celebren als seus

*Detall del ball:
un brollador*

El ball

*Aspecte parcial
de l'entrada*

*Les columnes i
l'escalinata*

sumptuosos salons. Pot dir-se que n'és un tema predilecte. Reunions habituals de la vida de relació, tes, balls, festes a obsequi d'artistes eminents que passen per Barcelona... D'aquestes, recent és encara l'oferta a la gentilíssima i eminent actriu italiana Vera Vergani i als altres principals elements de la seva Companyia.

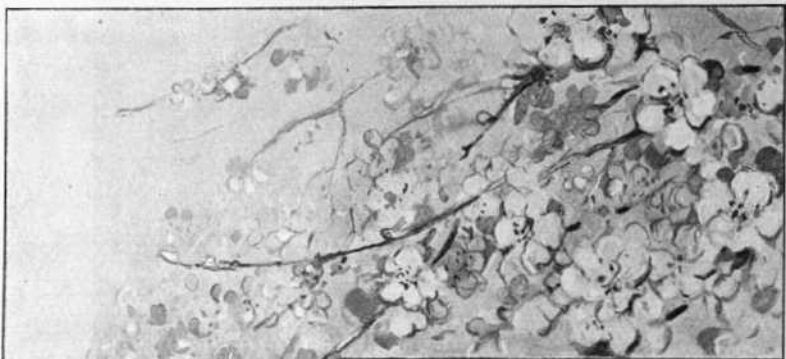
Demés, la senyoreta Isabel Llorach acostuma figurar en totes les Juntes que d'uns anys a aquesta banda s'han constituït a Barcelona per servir de patronatge a empreses de caràcter artístic o benèfic. Generositat que completa — no seria encara més propi dir que ennobleix? — una actuació continuada i rellevant com ben poques n'hi hagin entre nosaltres i que acredita una veritable aristocràcia.

Amb raó, doncs, el nom de Llorach ocupa un dels primers llocs dins l'anomenat gran món barceloní.

El menjador

Fots. J. Ri-
bera Llopis

CANÇÓ D'AMETLLER

A CÍO COSCOLLA

*La flor xica d'ametller
té la finestra tancada;
passa el sol i tusta i din:
— Surt enfora, enamorada! —*

*La flor xica d'ametller
es frisa com una amada;
les cortines de salí
desclon amb la mà rosaaa.*

*Pel biaix del finestró
guaita tota agosarada:
— Quin galan tan ros i clar! —
l'obre d'una revolada.*

*El col·lotge i el besar,
tot fou dins una abraçada.
Ai, l'amor del galan ros
i de la núvia gemada!*

*Vent d'hivern, gelós, ho ven;
atja la rufolada.
Ai, núvia del vel partit
i de la trena esbullada!...*

JOSEP M.ª CASAS DE MULLER

FELIÇ L'ENYORAMENT

A CATARINA LAFFONT

*Feliç mil cops l'enyorament que, un dia,
cridà al meu cor: — Ei, alça els ulls al cel!
Cerques entre tenebres la metgia
i acaba d'abareixè't un estel.*

*Què són per tu totes les flors descloses
de ton país a l'aire tebi i lleu,
si el nou estel té prou claror de roses
i foc per fondre els murs més alts de neu? —*

*Així digué. I quan la veu callà,
mon cor, alçant els ulls al cel, cridà:
— Estel novell, oh rosa sense espina,*

*ai, si algun dia jo et pogués collir!
No em diries quin deu et fa lluir? —
— Si — respongué —: la bella Catarina. —*

VENTURA GASSOL

Original i elegant capell de palla verda, vorejat amb un galó de «citrè» dins del mateix to i ornamentat amb broderies de color, en forma, ben singular, de raquetes.

(Model de la casa Lewis)

Capelina de palla groga, amb la copa recoberta de cinta del mateix to i guarnit amb un vel de fantasia.
(Model de la casa Lewis)

Capell de palla negra, amb l'ala airosament alçada, i fantasiós ornament de cinta de seda.

(Model de la casa Marcie)

Capell de palla, blau marí, amb ala de seda del mateix to i amb pell d'estruç.

(Model de la casa Marcie)

Foto. H.

TRIOMFANT arreu els capells de primavera, els creadors d'aquest elegant complement de l'indumentària femenina, es troben, com és natural, al ple de la preparació dels capells per a la pròxima temporada d'estiu.

Una ben anomenada casa parisenca, la de Jane Blanchot, ha començat de propugnar pel retorn als grans capells, iniciant d'aquesta manera la guerra contra la petita «cloche». Es posaran al seu costat les altres cases?

No hi ha dubte que el capell d'ample format resulta insubstituïble per al gran vestir, com també resulta quasi evident que el petit capell és ben a propòsit per al trajo de carrer i, sobretot, a causa de no tenir gairebé ales, molt còmode per anar damunt d'abrics amb coll alt. Sembla, doncs, que, en principi, podria arribar-se fàcilment a un acord, delimitant-se els camps d'una i altra forma.

Però la temporada d'estiu posa dos elements nous en joc i tots dos favorables, a simple vista, al capell gran: el sol i la desaparició dels colls dels vestits. Seran suficients per restar partidàries al capell de campana, que amb tanta decisió continua el seu regnat?

Airós capell de palla groga, vorejat de cinta de moré i amb un «bouquet» de roses per bell ornament.
(Model de la casa José)

Sumptuós capell de crin negra, amb una cinta de moré al voltant de la copa, una altra cinta de satí formant «echarpe» i amb broderies de «ciré» de diversos colors.

(Model de la casa Felix)

No ens atrevim pas a contestar. La moda, cabalment per la seva condició d'arbitrària, acostuma sovint a fer triomfar les solucions més inesperades. Per això, el millor consell per donar a una elegant és que adopti aquella forma que més s'adigui a la seva figura, o sigui, la que més l'afavoreixi.

Cal tenir sempre present que la missió de la moda és, secundària, i que, consegüentment, mai no hau de subjectar-se a ella els atractius personals, sinó que, per contra ella ha de servir aquells atractius.

Quant als elements que entren en la confecció dels nous capsells, domina un criteri molt ample, admetent-se les combinacions més diverses, a base, principalment, de crin i de palla, de tul i moré i «ciré», i, més que de res, de flors, la varietat i disposició de les quals ofereix un camp il·limitat a la fantasia.

Pel que fa al color, hi ha una preferència natural per als colors clars, per als tons vius, que ritmen molt escament amb les fortes tonalitats del paisatge, amb la verdor dels arbres, amb la blancor alegre de les terrasses dels grans Casinos, amb l'or i el blau de les platges.

Capell de palla, color groc, vorejat i amb l'ornament de «ciré» vermell.

(Model de la casa Marcie)

Capell de palla, de color marró, amb l'ala tombada per amunt i guarnit amb pell «beige».

(Model: Marcelle Rose)

MISCEL·LÀNIA

La salut dels infants és la més alta i més pura de les preocupacions del món civilitzat. Prou i massa que es fa sentir arreu el problema de la natalitat, perquè no es procuri conservar la vida dels futurs homes, envoltant la seva fragilitat d'ara amb un seguit de miraments de caràcter higiènic.

La vida de l'infant — s'ha dit — vol, com les flors, aire pur i sol, molt de sol. Aquesta regla fonamental de puericultura crea, principalment als grans nuclis ciutadans, amb la vida de pis que els habitants hi menen, no poques dificultats. Per això, a fi d'evitar-les en el que sigui possible, les ciutats més avançades es desvetllen per dotar l'infantesa de grans parcs, d'espaiosos jardins airejats i assolellats.

Ja és molt, però no és tot. Queda la dificultat de portar-los-hi i de passejar-los-hi. Per la seva banda, l'Adoption Society, de Leytonstone, ho ha resolt per mitjà d'aquest petit cotxe, en el qual poden passejar fins a deu criatures.

No fa gaire, sentírem cantar a una cobejadora catalana un cuplet, explicant, amb la dèria que sembla inherent al gènere, històries picaresques de l'associació coneguda per la Ku-Klux-Klan.

L'autor de la conconeta de referència potser havia vist una fotografia per l'estil d'aquesta, reproduint un sopar d'individus pertanyents a la famosa associació, el qual sopar, a jutjar pels plats que els encucurutzats sostenen, no acredita pas l'austeritat que prediquen, per a determinats ordres, els components d'aquesta masoneria americana. Realment, semblen una colla de desvagats, amb el conegut doble lema de «tranquil·litat i bons aliments».

No obstant, contra el que les apariències — que, en aquest cas, són els plats curullats de viandes selectes — puguin fer pensar, la Ku-Klux-Klan cada dia es va estenent i eixampla la seva influència, tan misteriosa i poc simpàtica com es vulgui, però que molts consideren com a decisiva fins en qüestions de suma importància. Per no anar més lluny, fa uns dies es donava aquesta seguretat a propòsit de la pròxima elecció de president dels Estats Units. Veurem, però, si l'anunci arriba a complir-se. No seria tampoc estrany que fos cosa dels mateixos de l'associació.

Heu's aquí un grup d'excursionistes, emprant l'antiqüíssim sistema de locomoció que és el camell. Pel que es veu, les proeses dels tancs no els han acabat de convèncer. No seria d'estranyar aquesta preferència, si es tractés d'atravesar bells paisatges. Sota aquest aspecte, l'automòbil — passant com una exhalació — no es pot pas dir que es faci certament recomanar.

Comentaris apart, aquests excursionistes integren la comissió visitadora anglo-americana, fotografiada al moment d'arribar a Bach-Agha, a la vora de Priska, esperant ser rebuts pel cap alarb. El seu objectiu era presenciar les festes anyals que es celebren a aquell gran oasi del Sahara.

ESTRANGERA

A Anglaterra, la pujada al poder del partit treballista ha produït, com era d'esperar, nombrosos efectes, algun d'ells ben inusual. Un d'aquests ha estat certament paradoxal: ens referim a l'influència exercida damunt l'esmentat partit popular per la vida de cortesia. El que són les coses!

Per la seva condició de mullers o de filles dels polítics entrats a les sumitats del poder, no poques dames i damiselles s'han trobat ja o estan a punt de trobar-se en el moment tan esperat com temut d'haver-se de presentar a la Cort. Més d'una vegada s'ha parlat de les instruccions diem-ne democràtiques donades per la reina Maria, amb el propòsit, ben d'acord amb els corrents d'ara, de desencarnar en el possible certes pràctiques palatines. Així i tot, en més d'una d'aquelles dames el temor no s'ha evitat.

Amb el fi d'aconseguir-ho, la senyora Vandyck ha obert a Finchley Road una acadèmia de pràctiques cortesanes.

Sigui per l'influència de les benemèrites «Societats protectores d'animals i plantes», sigui pel que sigui, el cas és que tan les plantes com els animals cada dia són més respectats i més estimats. Dit resulti en elogi de la nostra civilització.

Pel que fa als gossos, que en aquest moment són els que ens interessin, és pot assegurar que alguns d'ells tenen més sort que moltes persones. Ben atesos, ben peixats, viuen amb l'envejable confort de les cases senyorials, passegen en auto i fins n'hi ha que arriben a dormir el son de la mort dins d'un magnífic pantó, París i Giverny, entre altres, en són testimonis.

Les dues gosses del tipu guilla, tan vives i simpàtiques, que apareixen en aquesta fotografia, pertanyen a la classe afortunada que acabem d'esmentar. La seva mestressa, «lady» Gainsfort, no volgué separar-se d'elles ni per anar-se a casa i fou així que formaren també part de la comitiva, només que amb la limitació de no deixar-les penetrar a l'església, cosa que, amb tot i la màxima simpatia, ja hauria esdevingut excessiva.

Amb unes quantes dotzenes de «lady» Gainsfort que hi haguessin, les «Societats protectores» haurien de plegar el ram.

Es sabuda la discreció i l'adaptació als corrents de l'època dels actuals monarques anglesos. Són gent del seu temps, que acorden amb el ritme del país, sabent que la seva força es fonamenta, precisament, en aquell acord.

Aquest comportament no els priva, sinó al contrari, de presentar-se de tant en tant amb la magnificència d'altres èpoques. Hi afegirem i tot que tal prerrogativa és, també, una raó de la seva força. El decorativisme és atribuït essencial en la reialesa.

En la fotografia adjunta apareix la carrossa dels sobirans anglesos, que surten del St. James palace a passejar per la ciutat de Londres, seguits d'una brillant comitiva.

PROSISTES CATALANS

HORA ROMÀNTICA

o recordo amb el foll entusiasme del triomf definitiu. Fou la primera rosa de la llarga garlanda que dolçament ha lligat les nostres ànimes en amistat espiritual i eterna, oh adorada desconeguda. Fou tot just publicada en la «l'Il·lustració Catalana» una de mes pobres fantasies d'adolescent. Un capvespre rúfol d'octubre oprimia mon esperit amb tota la tristesa tardoral. Les fulles seques, arrencades de les branques per un vent furiós, s'estremien violentment pels espais, s'arregaven pel fang i, arremolinades, desapareixien, com empeses, per un vèrtig persecutori. Una pluja fina, glaçada, imperceptible, punxava els vidres del meu balcó, com si mil enemics invisibles volguessin violentar la meua biblioteca per abufetejar-me. Les poques persones que transitaven pel carrer, fixa la vista en terra, per por de mullar-se els peus, semblaven condemnats a no poder jamai contemplar el cel. Era una hora de desconeguda malenconia, de suprema enyorança, d'aplanament moral, que gravitava sobre mon cor tràgicament espantat. I, amb tot, aquella hora negra no fou altra cosa que les exageracions de fosquedat amb què els escenògrafs preparen la major brillantor de l'apoteosi... El carter, entre altres plects indiferents, em lliurà el vostre primer bitllet perfumat. L'estic veient encara i el contemplaré tota ma vida, com se mira la primera corona de llorer rebuda de mans femenines. El recorden, ma bella desconeguda? En ell evocaveu a Lord Byron, en l'ombra d'un desmai que reflectia en les aigües blavoses sa verda caballera. Jo vos vaig veure, amb ma imaginació febrosa, abandonada sobre el prat, contemplant, a través de la lectura de mon idil·li, tot un poema d'amor. Vos veia vestida de blanc, una diadema de roses te em-

presonava l'opulència d'or de vostra trena i el sol, tamiçat pel ramatge, projectava sobre vostre cos virginal una misteriosa penombra d'ondina. La revista havia caigut de vostres mans, com una fulla del llibre de vostra vida i els ocells componien, amb sordina, l'acompanyament a vostra romança sense paraules. Vos ho vui confessar tot

en aquesta bella hora de confidència. El meu primer impuls, pobre orat desvanecut! fou rectificar davant l'espill el desordre de mos cabells i, contemplant-me llargament, menysprear la humanitat. Perdó!

Per nostra correspondència posterior, més que per vostre primer escrit, m'he assabentat que sôu romàntica — romàntica discreta — i no seré jo qui rompi l'encís de vostre encantament. Vos martiritza trepitjar els camins per on fa son pelegrinatge la majoria dels mortals; no vos agrillonien els fantasiosos capricis de la moda; somrieu als buits discursos dels parlamentaris; no sou compresa per un sol dels qui habitualment vos acompanyen; aspireu a un ideal, confosament difuminat per vostra fantasia en aquelles eternes nits d'insomni que circumden vostres ulls d'ombres misterioses; heveu sigut víctima d'una passió no compartida i la dolorosa prova de la vulgaritat de l'objecte de vostre amor gairebé ha secat la deu de tot afecte. Vos sentiu, a estones, religiosa fanàtica i atea; invoquen a Déu i a Llucifer; creieu en bruixes, en fades, en sàtirs, en sirenes i en heròics semi-déus i vos burleu de la mitologia; exaltein la Justícia i els criminals passionals; acaroneu mil voltes l'idea del suïcidí com un bell gest per caure en la eterna pau i vos espanten les ingretats del més enllà; vos sentiu nina innocent, tota ingenuïtat, i vella torturada prematurament pels desganyys; vos aixequen, en ales de vostra imaginació, a les

regions més pures de la llum per amagar-vos tot seguit en les runes on s'ajouquen les aus de nit; sou harmonia i i desacord; loc i glaç; claretat i ombra; infern i cel; àngel i diable; felicitat i desesperació; odi i amor.

Quina edat teniu, la meua bella àmia desconeguda? No voldria jamai endevinar-la. Per mi teniu l'eternitat d'aquelles cales amagades misteriosament entre acantilats

feréstecs que, una volta contemplades, perduren gravades en nostra memòria amb xifres d'inesborrable melangia i l'instant d'aquella flor que, sense voluntat, trepigem en la muntanya; per mi heu viscut més que'l sol, luminària del món, i menys que l'humil cuca de llum, oscil·lant fanalet dels jardins abandonats; sou la eternitat d'un diseg no satisfet i la fracció d'instant del plaer suprem; la llarga remembrança d'una hora trista i la visió instantània d'un ideal que un cop ratllà el cel de nostra vida com un estel volador en nit d'estiu.

Podeu ser verge o casada, mare o xorca, jove o vella, però no teniu família. La prosa que la injustícia social ha senyalat a vostre sexe en la llar és indigna de vostra espiritualitat. Sou una visió shakespeariana en el més abscondit d'una boscuria sagrada. Vos esteu eternament seguda davant un clavicordi, amb una sonata de Chopin tot just començada, i un pitger de violetes premsant un llibre de George Sand que es destaca en la llum d'una finestra de la Cartoixa de Valldemosa. Uns tapisos amb èglogues virgilianes empal·lien els murs de vostra celda i unes figurines de biscuit ballen cerimoniosament un minuet en vostre étagèr, mentres un ilebrer anglès, amb posa elegantíssima, filosofa satisfet a vostres plantes.

Sou erudita, adorada desconeguda, més que pels llibres, pel vostre fi sentit d'elecció, però entre aquells no vos heu acontentat amb el Zorrilla, ni amb el Duc de Rivas, ni amb l'Espronceda, encara que dels mateixos conegueu el «Don Juan», el «Don Alvaro» i «El Diablo Mundo»; vos sabeu de cor a Goethe, Chateaubriand, a Lamartine, a Schiller, a Victor Hugo, a Musset, i a cent

d'altres. Escolliu de cada un el més romàntic i aixiqueu amb vostra fantasia brillant aquells castells encantats de la costa brava, on, desafiant les ones, vos vé a cantar serenates el dolç trobador qui, de terres llunyanes, desconegudes, ha vingut atret per la fama de vostra formosor. És d'aquell arsenal d'imaginacions extraordinàries d'on brollen aquells parcs silenciosos, banyats de llum de crepuscle que velluta sos parterres coronats d'estàtues gregues, mig trocejades per les curses desenfrenades de cavalcates de Walkiries.

Entre les planes d'aquells poemes, heu endevinat el solitari cementiri de vostres il·lusions, mig amagades per l'eura i ombrejades per llargues corrues de xiprers que, com sentinelles encaputxats de dol, els fan guàrdia d'honor.

No són vos de les desgraciades que, després d'una indigestió de lectures estúpides, es dediquen al vinagre per esblairar-se i al te per aprimar-se i a la cocaïna o al opi per somniar despertes, mentre decideixen la posa, l'hàbit i la metzina amb què aparatósament deixaran sa inútil existència. Sou una dona indefinida de les que Déu col·loca en el món per confusió dels homes que tenen la mania psicològica.

Quí sou, doncs, bella dama desconeguda? Com vos dieu? On viviu? No m'importa esbrinar-ho. Per mi sou quelcom espiritual que sura damunt les misèries de la terra, sou i sereu sempre la llum que en un capvespre tristíssim de tardor aimà mon esperit amb una esperança en l'esdevenidor, sou i sereu la visió gloriosa d'una dona emocionada per la lectura d'una fantasia autumnal, concebuda per mi en plena joventut.

CARLES DE FORTUNY

Il·lustracions de Joan d'Ivorri

MODES DE SEMPRE I MODES D'ARA

La moda dels vanos de ploma difícilment es perdrà: donen una sumptuositat com qui diu insuperable. Són moda de sempre. Un vano de ploma, bonic i blincadís alhora, esdevé simbolisme molt exacte de la gràcia i de la delicadesa d'una dona. També és un objecte escaientíssim a les seves mans. Si les dels infants semblen fetes a posta per jugar amb ocells, les mans de dona ho semblen per jugar amb vanos de ploma.—Ben altrament ha de dir-se dels bastons, que innovadors de mal gust provaren d'imposar, i de més d'un moneder i encara de tantes i tantes menes de bosses.—

En una festa de nit, sobretot, el vano de ploma és insubstituïble. D'una banda, completa la «toilette» i, de l'altra, promet a la que el porta una pila de servcis. No tractem de sortir a defensar el convencional llenguatge del vano. Això és cosa d'adolescents. Però, en canvi, hem de reconèixer que, en mans d'una dona, el vano és un revelador com pocs n'hi hagin dels estats del seu esperit. I una dona—fina com és de mena—sap aprofitar-se'n, tot deixant creure a l'home—superficial—que és ell el que en treu profit, pels descoloriments que li permet de fer, i que, generalment, no són pas gaires més que els que ella vol que faci.

Les fotografies que apareixen en els angles superiors d'aquesta pàgina són testimonis irrecusables de la sumptuositat que hem reconegut com inherent als vanos de ploma. En la de la dreta, la senyoreta Dieby, de la casa Lewis-Faucon, de París, llueix un ric vano de plomes d'estruç, la pompa del qual la realça magníficament, emmarcant el gentil rostre. En la de l'esquerra, el vano de plomes, més que realçar-la, pot dir-se que «vesteix», amb elegant originalitat, la cèlebre artista de la «Paramount» Nita Naldi.

L'OBETURA de la tomba de Tut-an-Ka-men influí, com és sabut, de manera ben poderosa damunt els gustos dels nostres darrers temps. Art, mobles, indumentària, els petits i fútils objectes, tot anà sometent-se, d'aprop o de lluny, a aquella extranya influència. Ni la «pose» se n'alliberà.

Sospesos, ara com ara, els treballs de l'al·ludida obertura, aquella repercussió no ha cessat del tot. Una bona prova la tenim en la fotografia central d'aquesta pàgina, en la qual es presenta una altra gentil i coneguda actriu de la «Paramount», Betty Compson, lluint un elegant trajo egipci, amb el que sens dubte enamoraria a més d'un Faraó, si tornaven. Tan bé li escua.

Va, finalment, un model de pijama, presentat per la casa Paul Poirer, de París.

De fa un quant temps, el pijama lluita bràvamant per imposar-se. Té una pila de raons per aconseguir-ho. La comoditat, un innegable aire d'intimitat, i, sobretot, la força de la seva aliada que és la moda. Però, aiximateix, s'alleguen una altra pila de raons en contra. Que el pijama resulta propens a fer esvaïr la tènue polsina del pudor, que atorga una mena d'aire confusional i que lleva l'encís de la feminitat...

Anem a dir que aquest encís va tenint en moltes dones l'encimic major. La moda de portar bastó, la de fumar, la de tallar-se els cabells no són altra cosa que batalles llurades per arribar-hi.

Francament —i ja deixant de banda el cas particular del pijama— no sabem comprendre com pot trobar partidàries l'absurda dèria de masculinitat-se. En bona hora que es reconegui a la dona tots els drets que per la seva capacitat li corresponguin, però conservant la seva exquisida condició.

CASAMENTS DISTINGITS

*Senyora Antònia Moreno i Olibella
Senyor Julià Garcia i Carbó*

*Senyora Maria Miró
Senyor Víctor Farrés*

Photo - Estudi
Arenas

*Senyora Maria Sanmartí
Senyor Rafael Garcia*

DIADES TRADICIONALS

**LES BARCELONINES ANANT
A SEGUIR MONUMENTS**

Foto. Sàenz-Català.

FESTES DE PRIMAVERA**LES BARCELONINES A LES
CARRERES DE CAVALLS**

Fots. Atik Maria

fen.
Mara

NESTOR LOPEZ O L'HOME-MOSCA

Divendres Sant, al migdia, va donar-se un singular espectacle a la nostra ciutat, en plena plaça de Catalunya. El grimpador portuguès Nestor López, conegut, per la seva agilitat, per «l'home-mosca», va enfilarse, per la fatxada, fins a la cúpula de la casa que s'acaba de construir a l'esmentada plaça i que la xamfrà amb el portal de l'Angel. Presencià l'espectacle una gran gernació.

Elle guanyadors

L'arribada
d'Àustria i els
guanyadors

RALLY PAPER

Elle que hi
vengueren
parl

A MONTADA

rennir
abans de la
sortida

ANATOLE
FRANCE

Fot. Manuel

França, la terra glorificadora dels seus homes, acaba de celebrar, amb l'esplendor que la caracteritza, la data de complir vuitanta anys un dels seus escriptors més eminents, Anatole France. Amb aquest motiu, s'ha reproduït profusament el seu retrat i s'han publicat centenars d'articles lloant la llarga labor del gran literat i historiador, no faltant-hi — per bé que fessin les salvetats degudes, a causa de la ideologia ultra-esquerrana de l'homenatge — ni les publicacions de dreta. Nou bell exemple d'unanimitat patriòtica.

Fot. Ernest

M. MORERA
I GALICIA

L'alt poeta d'Hores Il·luminoses» ocupa el lloc d'honor de la nostra actualitat literària: d'una banda donà a la «Lliga Regionalista» una molt interessant conferència demostrant «L'absurditat dels dubtes sobre la personalitat de Shakespeare», i, de l'altra, ha estat elegit president del «P. E. N. Club» de Catalunya, delegació del de Londres que acaba de fundar-se amb els millors averanys i en la qual pot dir-se que figuren tots els escriptors nostrats. Cal esperar que aquesta fundació arribarà a tenir veritable transcendència.

Istint!. Al conjur de aquest mot concis, mateix que a través d'una ampla balconada, apareix de seguida davant nostre, en naturalíssima concreció de desig, una clara visió de mar, una serpentejant visió de riu. I una i altra es completen — especialment i per imperi d'aquell propi desig — amb dues de les seves més temptadores ofertes: el poder-hi tripular una balandra; el poder-hi matar les hores de calor, lliurats, sota un ombríu refrigerant, a la pacient tasca de pescar amb canya.

Esplèndidament expressades queden una i altra en aquests dos boxos d'En Canyellas. Alguna vegada hem reproduït altres excel·lents produccions d'aquest distingit artista, produccions que, com les d'ara, tenien per objecte servir de marca a l'establiment per a venda de capells que el senyor Prats té al carrer de Fernando. Una manera tan bella i simbòlica d'oferir gèneres, per bé que selectes, d'ús corrent, mereix tota la nostra simpatia. Per força han de ser de primera.

ELS ESPECTACLES

MERCÈ SERÓS

El lapse de temps que correspon al nostre comentari ha estat realment, pel que fa als espectacles, una tongada d'una intensitat i d'una varietat ben remarcables. Ja és tradicional que la temporada escènica de primavera resulti la més brillant de totes, a Barcelona. El Liceu ens ha ofert la delícia suprema dels «Ballets russos», actuant-hi la Companyia que dirigeix Serge Diaghilew. L'espectacle és popular—amb la popularitat que pot tenir un espectacle a preus elevats—entre nosaltres. No ens cal, per tant, fer altra cosa que deixar consignada aquesta nova manifestació d'art ben singular, que obtingué, com sempre, el favor del públic selecte. Amb la repetició de ballets altres vegades aplaudits, com «El príncep Igor», «Cleopatra» i aquella meravella de «Petrouchka», els ballarins russos ens donaren a conèixer, entre altres, tres produccions molt importants: «El tricòrn»,—escenificació de la novel·la d'Alarcon «El som-

personal amb l'autor-actor francès Jean Sarment. Sarment és un autor molt discutit i sovint atacat de manera molt forta per la crítica parisenca. Això ja vol dir que en el seu teatre hi ha d'haver alguna cosa. Aquesta cosa, sens dubte, no és encara una fruita ben madura, no passa encara a desfer una llum vacil·lant; però va prenent una forma personal, és a dir, diferent de les que se'n acostumen a oferir. Posats a haver de senyalar com ala més reeixida de les seves obres, ens decantaríem per «Pêcheur d'ombres», d'una sensibilitat i d'una vàlua més que estimables. Aiximateix el seu art d'actor es fa aplaudir.

El Romea, darrera d'incessants temptatives, ha trobat, cap a la fi de la temporada, l'obra. Aquesta obra és «La dona neta», comèdia, en tres actes, de Prudenci Bertrana. A l'endemà de l'estrena, els crítics, amb la màxima unanimitat que la professió comporta, en feren l'elogi i el públic l'ha subratllat llargament acudint i sortint del teatre amb sincer entusiasme. La comèdia s'ho mereix. És una obra personal, ben vista, i encara més ben dialogada. L'eminent escriptor que és En Bertrana s'hi palesa constantment; l'humor campeja en totes les escenes; i del començar a l'acabar se'n exhala un aire de cosa sana, fresca, viscuda. En fi, que el públic s'hi troba bé, i ja sabem que aquest és el secret de l'èxit. Per més sort, «La dona neta» ha pogut comptar amb una intèrprete única: l'Emília Baró, tan compene-

AMÀLIA D'ISAURA

PRUDENCI BERTRANA

Fot. Arébas

TEATRE CATALA ROMEA

COMPANIA DIRIGIDA
PEL DRAMATURG
JOSEP PONS I PAGÈS

Obres nacionals i estrangeres

Espectacles per a infants

Darrera desena de maig:

Ballets romàntics russos

TEATRE ELDORADO

TEMPORADA DE VARIETÉS

CADA DIA, TARDA I NIT,
SELECTES I VARIATS
PROGRAMES

El millor quadro d'atraccions

La gentil i eminent artista

LA GOYA

MAURICE CHEVALIER

LA FAVORITA

JEAN SARMENT

trada amb el personatge que, si no s'hagués abusat del mot, diríem que en fa una veritable creació. Saludem amb tota la simpatia i amb els millors auspicis l'entrada «definitiva» d'En Bertrana al teatre, tot proment-nos-en per la nostra escena bells i positius beneficis. Així sigui.

Al mateix Romea, tres representacions—«Les ailes brissées», «Tendresse» i «Charly»—a càrrec de la Companyia francesa de l'eminent actriu Jeanne Provost. L'antic teatre del carrer de l'Hospital no es cança de demostrar que, tot mantenint-se teatre «català», és el més «europeu» dels nostres teatres. Felicitem-nos-en.

L'art frèvol continua tenint el seu lloc d'honor a Eldorado. Una darrera l'altra, hi van passant les cobejadores consagrades reiteradament pel públic. I, amb les cobejadores, les dansarines i els excèntrics i els il·lusionistes... Últimament hi han triomfat de manera especial les tres germanes que porten la denominació de «Las Favoritas», la personalíssima maquetista Amàlia d'Isaura i la gentil i popular Mercè Serós. L'actuació a Eldorado de l'artista parisenc Maurice Chevalier fou apreciada degudament i celebrada des d'un principi. Darrera de tan assenyalades actuacions, l'Empresa d'aquest teatre compta amb una aparició que era ben esperada pel seu públic, la d'una cobejadora tan coneguda com aplaudida: La Goya.

El Novetats — que no

sabem per quins set sous deixa entelar el seu antic esplendor i apareix actualment com abandonat—s'anima epissòpicament amb les funcions de la simpàtica Companyia argentina Rivera-de Rosas. El cartell, com acostuma a passar amb els aplecs de comedians que corren món, varia gairebé cada dia, alternant les produccions europees amb les americanes. Aiximateix el treball dels comedians ofería aquella cohesió que caracteritza les

actuacions que porten un cert temps de durada.

El Tivoli ha canviat, sinó de gènere, de Companyia. L'eminent tenor català Emili Vendrell i el veterà i popularíssim baríton, també paísà nostre, Emili Sagi-Barba en són els puntals. No cal dir amb quina satisfacció per part del públic.

El desgraciat incendi de l'escenari del Principal ha traslladat la revista que s'hi havia d'estrenar al Goya. És una llàstima. Totes les coses volen el seu moment i el seu ambient. Un canvi de gènere tan sobtat i, sobretot, tan oposat, no pot portar, a la llarga, cap profit a una sala d'espectacles.

Esmentem, finalment, la obertura d'un altre cine: du el nom de Reina Victòria i és situat al carrer de València, entre els de Claris i Llúria. El local, construït expressament, resulta espaiós i és decorat amb sobrietat i bon gust. Decididament, Barcelona és la ciutat dels cinemes. Potser a la dreta de l'Eixample ja hi feia falta una sala distingida.

JEANNE PROVOST

Fot. Fontaine

GRANS ESTRELLES
DEL CINEMA

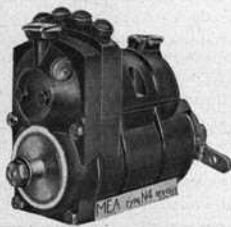
POLA NEGRI
DE LA «PARAMOUNT»
*tan admirada pel seu art, com
per la seva gentillessa i elegància*

AGÈNCIA GENERAL PER CATALUNYA, ARAGÓ I BALEARS

Clarís, 98. - BARCELONA

Magnetos i Bugies M E A

Els millors magnetos i bugies alemanyes

C. CORNET, ENGINEYER

Barcelona : Corts Catalanes, 481 - Tel. 35 H.

Libre d'ac-
tualitat

JOAN DRAPER
(Blai)

Anotacions
Dietari d'un nedador

BARCELONA
MCMXXIV

Sortirà a primers de juny

GASOLINA
MIDA CALITAT I FILTRATGE
GARANTIT

C. MOLLICH

Placa
Uruguiana
3 1^a 2^a

Dra. Teresa Campañá i Cassi Ex interna dels Hospitals de París - «Membre de la Société de Médecine et d'Hygiène Tropicales de Paris» Consulta de 11 a 12 i de 2 a 4 Consultes de Gest. 322, entrant	Institut Quirúrgic Dirigit pels Drs. Emili Moragas i Sixte Pérez Girona, 24, 2^a, 2^a
JOIES VILANOVA Unió, 6	J. ROCA, S. en C. Anticructa, Cok per a calefacció i cuines Servei a domicili : MUNTANER, 96 : Tel. 291 G.
Casa Roca PLACA DEL PI, 3 (D'AVANT A'BOQUILLON) Ganivets, estores i tota mena d'elms de tall. Novalles de totes marques - Taller d'ensolar	BELLESA Massatge Depilació elèctrica - Substàncies - Perfums - Tintures, etc. INSTITUT DE MASSATGE Rambla del Centre, 7 - (davant del Liceu)
DR. LLUIS DE MARCH NAS, COLL I ORELLES Ex-ajudant del Dr. Mourre de Burdeos Plaça Uruguiana, 10, 2^a, 1^a - Consulta de 3 a 5	MALATÓ Modes Rambla Catalunya, 9, pral.
DR. JAUME SOLÉ Roger de Flor, 164	DR. FRANCISCO X. CAIRÓ Consulta de 3 a 5 - Ronda Sant Pere, 74, pral., 2ª Ronda Sant Pere, 56, 2^a, 3^a - Telèfon 265 S. P.

CALÇATS SIMÓN
GRAN FABRICA

Saldo al detall a preus baratíssims - Mostres, calçats amb petits defectes, etc.

Llull, 21 (darrera del Parc). Tramvies 41, 45 i autobus B

SANATORI PER A DIABETICS
CARRER DE NEGREVERNIS (BONANOVA) - BARCELONA - TELÉF. 6.346 G.

Situat en un dels indrets més agradables i el més sa dels voltants de Barcelona, prop de l'estació de la Bonanova del carril de Sarrià i dels tramvies del carrer Muntaner, n.º 58 i 59, parada del carrer Copèrnic.

Cuina de règim, laboratori d'anàlisi, personal especialitzat.
Tractament dietètic de la diabetes : Tractament per l'Insulina

Director: **Dr. R. CARRASCO FORMIGUERA**
Antic «Teaching Fellow» (membre docent) de la Harvard Medical School de Boston (Estats Units d'Amèrica)

CONSULTORI:
PROVENÇA, 326, BARCELONA - TELÉFON 2329 G.

HORES DE CONSULTA:
DIMARTS, DIJOUS I DISSABTE, DE OREX A DOS QUARTS DE DUES

Tant al Sanatori com al seu consultori particular, el Dr. Carrasco Formiguera tracta exclusivament Diabètics.

BOMBES : TUBERIES : MOTORS
TALLERS RAURICH de J. ROIG I CHOVAR
BARCELONA

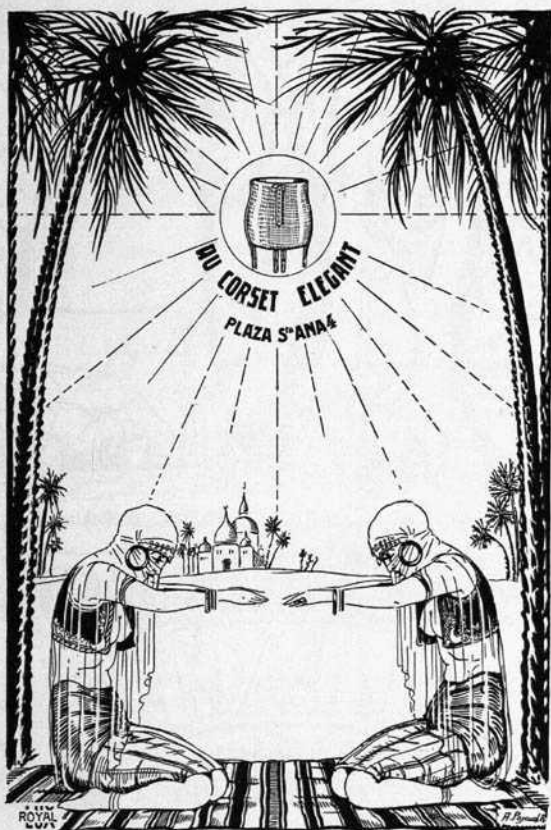
MUNTANER, 53 (ENTRE DIPUTACIÓ I CONSELL DE CENT) - TELÉFON 2390 A.

VIDUA DE W. GUARRO
FÀBRICA DE PAPER DE TINA - Fundada en el segle XVIII

Proveïdora del paper segellat de les Repúbliques Argentina, Xile, Perú i Uruguai. - Paper de fil de totes menes. - Paper de barba. - Paper ofici. - Paper per a edicions. - Paper tela. - Paper especial per a dibuix. - Cartrolines. - Cartrolines de colors. - Cartrolines de fil per a cartes. - Targes. - Carnets. - Sobres. - Estotxeria, etc., etc.

Qui no desitja ésser elegant?

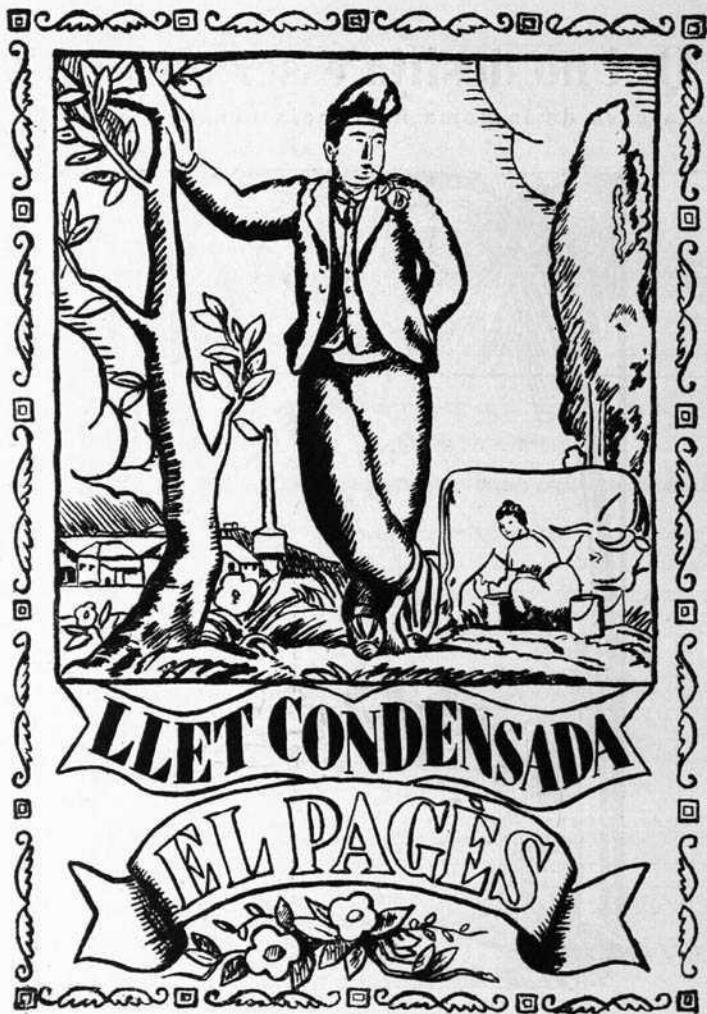
La casa de la goma li ofereix ocasió d'ésser-ho

FAIXES TRICOT GOMA TOT SEDA: 25 PTES.

NO DEIXI DE VISITAR-LA, QUE HI TROBARA ELS DARRERS MODELS MUNDIALS

PER UNS DIES: faixes tricot tot goma a 11 i 13 ptes.

CAIXA

MUTUA

POPULAR

ECONOMAT DE BARCELONA

ESTABLIMENT MODEL EN TOTA CLASSE DE QUEVIURES
CARNISSERIA - PEIXETERIA - ULTRAMARINS
FRUITES - VERDURES I COMESTIBLES
RAMBLA DE CATALUNYA, 80 - TELÈFONS 1557 - 279 G.

ESTEVA I COMP. EN CTA.

La col·lecció més se-
lecta i econòmica

Passeig de Gràcia, n.º 18
BARCELONA

Afai'ti's higiènicament

Afai'ti's de pressa

Afai'ti's bé

Com?

Usant la PASTA NIX

S'afaitarà ràpidament, agradablement, perfectament.

No li quedarà la cara irritada, no hi sentirà cremor o irritació després d'afaitar-se.

Eliminarà el sabó, la brotxa, els potets i tots els altres objectes tan exposats a cultivar microbis.

Demanat-ho en perfumeries, drogueries, etc., al preu de 2.50 pessetes tub.